

Grenfell Tower

Istraga

ISTRAGA O KULI GRENFEL: PREGLED IZVEŠTAJA 2. FAZE

IZVEŠTAJ O JAVNOJ ISTRAZI
O POŽARU U KULI GRENFEL
14. 6. 2017.

Panel:

Predsedavajući: Poštovani Ser Martin Mur-Bik
Ali Akbor, Oficir Ordena Britanske imperije
Turija Istefan

Septembar 2024.

ISTRAGA O KULI GRENFEL: PREGLED IZVEŠTAJA 2. FAZE

IZVEŠTAJ O JAVNOJ ISTRAZI
O POŽARU U KULI GRENFEL
14. 6. 2017.

Panel:

Predsedavajući: Poštovani Ser Martin Mur-Bik
Ali Akbor, Oficir Ordena Britanske imperije
Turija Istefan

Septembar 2024.

Ovaj izveštaj uključuje sadržaj koji bi nekima mogao biti uznemirujući.

© Crown autorska prava 2024.

Ova publikacija je licencirana pod uslovima Otvorene državne licence v3.0 osim ako nije drugačije navedeno. Da biste videli ovu licencu, posetite nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3.

Tamo gde smo identifikovali bilo koju informaciju o autorskim pravima treće strane, moraćete da dobijete dozvolu od dotičnih nosilaca autorskih prava.

Ova publikacija je dostupna na www.gov.uk/official-documents.

Sva pitanja u vezi sa ovom publikacijom treba nam poslati na contact@grenfelltowerinquiry.org.uk.

ISBN 978-1-5286-5080-9

E03165832 09/2024

Štampano na papiru koji sadrži najmanje 40% recikliranih vlakana.

Štampano u Velikoj Britaniji od strane HH Associates Ltd. u ime Kontrolora Kancelarije Njegovog Veličanstva.

Sadržaj

Ovaj Pregled sadrži sledeća poglavlja iz celokupnog izveštaja 2. faze:

Poglavlje 2: Izvršni rezime	7
Poglavlje 113: Preporuke	31

Poglavlje 2

Izvršni rezime

- 2.1** Ovo poglavlje sadrži pregled sadržaja našeg izveštaja. Naš zadatak je bio širok i pratili smo mnoge pravce istrage, ponekad sa neočekivanim rezultatima. Izveštaj je stoga neizbežno dugačak i detaljan. Nije moguće sažeti ceo njegov sadržaj na nekoliko stranica i nismo ni pokušali da to uradimo. Svrha ovog poglavlja je da u širem smislu opiše sadržaj izveštaja i glavne zaključke do kojih smo došli u vezi sa događajima koji su kulminirali tragedijom u kuli Grenfel. Nadamo se da će pomoći čitaocima da razumeju opseg izveštaja i usmere svoju pažnju na delove koji ih najviše zanimaju. Međutim, ne postoji zamena za čitanje samog izveštaja.
- 2.2** Radi lakšeg snalaženja, pozivali smo se na sadržaj izveštaja koristeći nazive koji odgovaraju naslovima njegovih različitih delova.

2. deo

Put do katastrofe (poglavlja 3 – 14)

- 2.3** U ovom delu izveštaja opisujemo tok događaja koji su doveli do požara, počevši od regulatornog režima i njegovog razvoja u vezi sa spoljnim zidovima visokih zgrada. Opisujemo ulogu koju je imala vlada, u obliku tadašnjeg Odeljenja za zajednice i lokalnu samoupravu, u razvoju zakonskih smernica i istrazi požara u zgradi Lakanal, u Sadarku 2009. godine. Takođe opisujemo uloge drugih uticajnih tela u stvaranju okolnosti sprovođenja renoviranja kule Grenfel.
- 2.4** Zaključujemo da je požar u kuli Grenfel predstavljao kulminaciju višedecenijskih neuspeha centralne vlade i drugih odgovornih organa iz građevinske industrije da pažljivo ispituju opasnost od ugradnje zapaljivih materijala u spoljne zidove visokih stambenih zgrada i da postupe na osnovu informacija koje su im dostupne.

Vlada

- 2.5** U godinama između požara u Nouzli hajtsu 1991. i požara u kuli Grenfel 2017. godine, vlada je imala mnogo prilika da identifikuje rizike upotrebe zapaljivih panela za oblaganje i izolacije, posebno u visokim zgradama, i da preduzme mere u vezi sa tim. Zaista, do 2016. odeljenje je bilo svesno tih rizika, ali nije reagovalo na ono što su znali. Konkretno, nisu se obazirali na upozorenje Izabranog odbora za životnu sredinu i transport, iz decembra 1999. godine, da je nedopustivo čekati da se dogodi ozbiljan požar sa ljudskim žrtvama da bi se tek onda preduzimali koraci za minimiziranje rizika od pojedinih spoljnih sistema obloga. Takođe, propušteno je da se primeni ili razmotri preporuka komisije da test velikih razmera, koji je nešto ranije razvijen, treba da zameni u Odobrenom dokumentu B prethodne zahteve koji se odnose na požarnu bezbednost sistema spoljnih obloga (čime bi se napustila klasa 0).

- 2.6** Odeljenje takođe nije posvetilo dužnu pažnju zabrinjavajućim rezultatima testa velikih razmera iz 2001. godine koji je uključivao aluminijumske kompozitne panele sa nemodifikovanim polietilenskim jezgrom, koji su burno goreli, niti je preduzeo bilo kakve korake da utvrdi u kojoj meri su paneli te vrste bili u upotrebi ili da upozori građevinsku industriju na rizike koje oni predstavljaju. Propustilo je čak da objavi rezultate testa.
- 2.7** U mnogim narednim prilikama odeljenje je postalo svesno da je nacionalna klasa 0 neodgovarajući standard za određivanje podobnosti spoljnih zidnih panela, ali je dozvolilo da i dalje budu deo zakonskih smernica sve do požara u kuli Grenfel. Mogla je i trebalo je da bude uklonjena godinama ranije.
- 2.8** Pregled Odobrenog dokumenta B koji je odeljenje sproveo između 2005. i 2006. pružio je priliku da se razjasne smernice o usklađenosti sa funkcionalnim zahtevom B4(1), ali jezička formulacija koja je korišćena bila je nejasna i nepromišljeno odabrane reči su dodate u kasnoj fazi u procesu bez odgovarajućih konsultacija.
- 2.9** U periodu od 2012. do 2017. godine odeljenje je dobilo brojna upozorenja o rizicima korišćenja polimerne izolacije i aluminijumskih kompozitnih panela sa nemodifikovanim polietilenskim jezgrom. Takođe se saznalo za nekoliko velikih požara obloga u inostranstvu koji su uključivali proizvode te vrste. Najkasnije do 2013. godine, znali su da je Odobreni dokument B nejasan i da nije pravilno shvaćen od strane značajnog dela onih koji rade u građevinskoj industriji, a do februara 2016. bili su upoznati da su pojedinci u industriji bili zabrinuti zato što su se zapaljiva izolacija i paneli od aluminijumskog kompozitnog materijala (ACM) sa nemodifikovanim polietilenskim jezgrom rutinski koristili na visokim zgradama, u suprotnosti sa funkcionalnim zahtevom B4. Međutim, uprkos onome što su znali, i upozorenjima koja su dobijali od pojedinih strana, odeljenje je propustilo da izmeni ili pojasni smernice u Odobrenom dokumentu B o izgradnji spoljnih zidova.
- 2.10** Samo odeljenje je loše vođeno, u toj meri da je službeniku sa svakodnevnom odgovornošću za Građevinske propise i Odobreni dokument B bilo dopušteno previše slobode delovanja bez adekvatnog nadzora. Isti je propustio da skrene pažnju višim zvaničnicima na ozbiljne rizike za koje je znao, a oni su zauzvrat propustili da ga pravilno nadziru ili da osiguraju da je njegovo reagovanje na pitanja koja se tiču bezbednosti života ljudi bilo odgovarajuće. Dozvoliti da tako važna oblast aktivnosti ostane u rukama jednog relativno nižeg zvaničnika predstavlja ozbiljan propust.
- 2.11** Ustanova za istraživanje zgrada (BRE) (prvobitno poznata kao Vatrogasna istraživačka stanica) osnovana je 1921. godine kao vladino telo za sprovođenje istraživanja i ispitivanja građevinskih metoda i proizvoda. Nakon što je privatizovano 1997. godine, odeljenje je ograničilo opseg saveta koji su mu traženi da pruži u vezi sa pitanjima protivpožarne bezbednosti. Kao rezultat toga, odeljenje je bilo uskraćeno za celovite koristi od saveta i iskustva BRE-a. Ponekad je namerno ograničavalo istrage pre nego što je donesen bilo kakav odgovarajući zaključak.
- 2.12** Odeljenje je pokazalo samozadovoljan i ponekad uzdržan stav prema pitanjima koja se tiču protivpožarne bezbednosti. Nakon požara u zgradi Lakanal, mrtvozornica je preporučila da se preispita Odobreni dokument B, ali njene preporuke nimalo nisu tretirane kao hitne i zvaničnici nisu jasno objasnili državnom sekretaru koji koraci su potrebni kako bi se postupilo u skladu sa njima. Slično tome, legitimna zabrinutost zbog opasnosti od požara obloga koju je iznela Svestranačka parlamentarna grupa za protivpožarnu bezbednost više puta je nailazila na uzdržan i odbacujući stav zvaničnika i nekih ministara.

- 2.13** U godinama koje su usledile nakon požara u zgradi Lakanal, vladin program deregulacije, koji su sa entuzijazmom podržavali neki niži ministri i državni sekretar, dominirao je razmišljanjima odeljenja do te mere da su čak i pitanja koja se tiču bezbednosti života ignorisana, odlagana ili zanemarivana.
- 2.14** Tokom tog perioda vlada se odlučno opirala zahtevima celokupnog protivpožarnog sektora da se regulišu procene rizika od požara i da se izmeni Naredba o protivpožarnoj bezbednosti čime bi se pojasnilo da se ona odnosi na spoljne zidove zgrada koje sadrže više od jednog kompleta kućnih prostorija. Iako je naložena revizija saveta u Vodiču udruženja lokalnih samouprava, *Protivpožarna bezbednost u namenski građenim stambenim blokovima*, koji se odnosi na evakuaciju ugroženih ljudi, nisu konsultovani oni koji zastupaju njihove interese.

Ustanova za istraživanje zgrada

- 2.15** Ustanova BRE je uživala poverenje u građevinskoj industriji i bila je priznata i na nacionalnom i međunarodnom nivou kao lider u oblasti protivpožarne bezbednosti. Međutim, od 1991. godine veliki deo poslova koji se obavljao u vezi sa ispitivanjem protivpožarne bezbednosti spoljnih zidova bio je obeležen neprofesionalnim ponašanjem, neadekvatnim praksama, nedostatkom efikasnog nadzora, lošim izveštavanjem i manjkom naučne preciznosti.
- 2.16** Iako je ustanova BRE, još od 1991. godine, nakon požara u Nouzli hajtsu, prepoznala da testiranje malih razmera, koje je predstavljalo osnovu za nacionalnu klasu 0, nije omogućavalo da se sprovede odgovarajuća procena načina na koji bi spoljni zidni sistem reagovao na požar, oni nisu na to skrenuli pažnju vlasti, bilo formalno ili neformalno. Slično tome, nakon sopstvenog velikog testiranja sistema koji uključuje aluminijske kompozitne panele sa nemodifikovanim polietilenskim jezgrom 2001. godine, ustanova BRE je propustila da jasno skrene pažnju odeljenju na to kako se materijal ponašao i na opasnosti koje je pokazao.
- 2.17** Izveštaji ustanove BRE o velikim požarima u Nouzli hajtsu (1991), Garnok kortu (1999) i Edžu (2005) bili su daleko od sveobuhvatnih i u svakom od ovih slučajeva propustili su da identifikuju ili procene važne faktore koji su doprineli požaru. Izveštaje o požarima koje su dostavili odeljenju karakterisali su površnost i nedostatak analize, što je rezultovalo time da su odeljenju pružili lažan utisak da propisi i smernice deluju efikasno.
- 2.18** Bilo je nedostataka i u načinu na koji je ustanova BRE sprovela testove u skladu sa BS 8414 i u njihovom vođenju evidencije, što je stvorilo rizik od manipulacije od strane beskrupuloznih proizvođača korišćenih proizvoda, kao što je bio slučaj kod drugog testa za Celotex, proizvođača izolacije namenjene za upotrebu u kuli Grenfel. Više osoblje ustanove BRE davalo je savete klijentima kao što su Kingspan i Celotex o najboljem načinu da se zadovolje kriterijumi kako bi se sistem smatrao bezbednim, čime su ugrozili svoj integritet i nezavisnost. U nekim slučajevima smo videli dokaze želje da se izađe u susret postojećim klijentima i da se sačuva svoj status u industriji nauštrb očuvanja preciznosti sopstvenih procesa i zaštite javne bezbednosti. Neprofesionalno ponašanje nekih od zaposlenih u ustanovi BRE delimično je rezultat propusta da im se obezbedi adekvatna obuka o njihovim odgovornostima.

3. deo

Testiranje i marketing proizvoda (poglavlja 15 – 29)

- 2.19** Jedan veoma značajan razlog zašto je kula Grenfel bila obložena zapaljivim materijalima bila je sistematska neiskrenost onih koji su proizvodili i prodavali panele za oblaganje protiv kiše i izolacione proizvode. Oni su primenjivali namerne i trajne strategije manipulisanja procesima testiranja, lažnog predstavljanja podataka testiranja i obmane tržišta. U slučaju glavnog izolacionog proizvoda koji je korišćen na kuli Grenfel, Celotex RS5000, Ustanova za istraživanje zgrada (BRE) bila je saučesnik u toj strategiji.
- 2.20** Te strategije su delimično uspele zato što su sertifikaciona tela koja su tržištu davala garancije kvaliteta i karakteristika proizvoda, Britanski odbor za sporazume (BBA) i Građevinska kontrola lokalnih samouprava (LABC), propustili da obezbede da izjave u njihovom sertifikatima o proizvodima budu tačne i da se zasnivaju na dokazima iz testova. UKAS, telo zaduženo za nadzor nad sertifikacionim telima, nije primenilo odgovarajuće standarde praćenja i nadzora.

Arconic Architectural Products

- 2.21** Arconic Architectural Products su proizveli i prodali kompaniji Reynobond 55 PE panele za zaštitu od kiše koji su korišćeni u spoljnom zidu kule Grenfel. To je bio ACM proizvod napravljen od dve tanke aluminijumske ploče sa polietilenskim jezgrom upotrebljenim radi učvršćivanja. Materijal je proizveden i prodavan u obliku ravnih ploča dizajniranih da se iseku na odgovarajuću veličinu i pričvrste za metalni podokvir, bilo kao ravne ploče pomoću zakivaka ili kao trodimenzionalne strukture, poznate kao kasete, pomoću proreza, uz korišćenje sile gravitacije. Polietilen intenzivno gori, a kada se koristi u kasetnom obliku, Reynobond 55 PE je izuzetno opasan.¹ Od 2005. godine pa sve do požara na kuli Grenfel, Arconic je namerno prikrivao od tržišta podatak o pravom stepenu opasnosti korišćenja proizvoda Reynobond 55 PE u kasetnom obliku, posebno na visokim zgradama.²
- 2.22** Proizvod u svom zakovanom obliku bio je klasifikovan prema evropskom klasifikacionom sistemu kao B-s2, d0, ali od početka 2005. godine Arconic je raspolagao podacima iz testova koji su pokazivali da je kasetnom obliku proizvod reagovao na vatru na veoma opasan način i nije mogao da se klasifikuje u skladu sa evropskim standardima. Bez obzira na to, Arconic je nastavio da izjavljuje na tržištu da su paneli klasifikovani kao B-s2, d0, ne praveći nikakvu razliku između kasetnog i zakovanog oblika.
- 2.23** Krajem 2007. godine Arconic je znao da je u građevinskoj industriji postojala ozbiljna zabrinutost u pogledu bezbednosti ACM panela i sam je prepoznao opasnost koju oni predstavljaju. Do leta 2011. godine dobro su znali da je Reynobond 55 PE u kasetnom obliku pokazivao mnogo lošije rezultate u uslovima požara i da je bio znatno opasniji od zakovanog oblika. Bez obzira na to, odlučili su da iskoriste ono što su videli kao slab regulatorni režim u određenim zemljama (uključujući UK) da bi prodali Reynobond 55 PE u kasetnom obliku, uključujući i za upotrebu na stambenim zgradama.
- 2.24** Uprkos saznanjima stečenim nakon požara u Dubaiju 2012. i 2013. godine, kompanija Arconic nije razmatrala povlačenje proizvoda Reynobond 55 PE u korist verzije otporne na vatru, koja je tada bila dostupna. Umesto toga, dozvolila je da kupci u UK da nastave da kupuju nemodifikovani proizvod, stavljajući im do znanja da bi im rekli ako je proizvod neprikladan za namenu za koju je predviđen, iako nisu imali nikakvu nameru da to zaista i učine.

¹ Videti posebno 11. deo, poglavlje 109.

² Videti 3. deo, poglavljia od 16 do 21.

- 2.25** Nakon daljeg testiranja 2013. godine, kompanija Arconic je odlučila da Reynobond 55 PE bude sertifikovan jedino kao klasa E, bez obzira da li se koristi u zakovanom ili kasetnom obliku. Međutim, oni nisu prosledili te informacije svojim klijentima u UK ili BBA. To nije bio previd. To je odražavalo namernu strategiju da se nastavi prodaja proizvoda Reynobond 55 PE u UK na osnovu izjave o njegovim protivpožarnim performansama za koje su znali da su lažne.
- 2.26** U decembru 2014. francuska ustanova za testiranje, Naučno-tehnički građevinski centar (Scientifique et Technique du Bâtiment – CSTB), klasifikovala je panele u zakovanom obliku kao klasu C, a panele u kasetnom obliku kao klasu E. Međutim, kompanija Arconic je propustila da obavesti BBA o takvoj revidiranoj klasifikaciji.
- 2.27** Iako je proizvod Reynobond 55 PE zahtevao određeni stepen obrade i nije mogao da se koristi u obliku u kojem je izlazio iz fabrike, kompanija Arconic je ubedila BBA da izda sertifikat koji nije pravio razliku između različitih oblika pričvršćivanja. Oni su sakrili važne informacije od BBA, posebno podatke sa testa za proizvod u kasetnom obliku, koji su pokazali da je imao mnogo lošije rezultate nego u zakovanom obliku. To je dovelo do toga da BBA upotrebi tvrdnje u sertifikatu za koje je kompanija Arconic znala da su lažne i obmanjujuće.

Celotex

- 2.28** Kompanija Celotex je proizvodila RS5000, zapaljivu izolaciju od poliizocijanuratne pene. U pokušaju da se probije na tržište izolacionih proizvoda pogodnih za upotrebu na visokim zgradama, koje je kreirao i gde je tada dominirao Kingspan K15, kompanija Celotex je primenila nepoštenu šemu obmane svojih kupaca i šireg tržišta.³
- 2.29** Uz saučesništvo BRE, u maju 2014. godine kompanija Celotex je, u skladu sa BS 8414, testirala sistem koji uključuje RS5000, a koji je sadržavao dva kompleta ploča otpornih na vatru od magnezijum oksida, postavljenih na kritičnim mestima, kako bi se osigurao prolazak testa. Zatim je od BRE dobijen izveštaj o testu u kojem je izostavljeno bilo kakvo pominjanje ploča od magnezijum oksida, što ga čini materijalno nekompletnim i obmanjujućim.
- 2.30** Kompanija Celotex je tada reklamirala RS5000 kao „prvu PIR ploču koja je uspešno prošla test BS 8414“, i kao „prihvatljivu za upotrebu na zgradama iznad 18 metara visine“. Međutim, test na koji se kompanija Celotex pozivala u prilog toj tvrdnji bio je manipulativan, kao što smo gore opisali, što je činjenica koju kompanija Celotex nije otkrivala u svojoj reklamnoj literaturi. Štaviše, BS 8414 je test sistema i ne uključuje testiranje ili klasifikaciju pojedinačnih proizvoda. Kompanija Celotex je namerno sakrila te informacije u sitnim slovima u svojoj reklamnoj literaturi.
- 2.31** RS5000 je ranije prodavan na tržištu kao FR5000. Od 2011. godine prodavan je kao da ima protivpožarne performanse klase O „u celini“, što je bila lažna i obmanjujuća tvrdnja. Kompanija Celotex je predstavila RS5000 kompaniji Harley kao prikladan i siguran za upotrebu na kuli Grenfel, iako su znali da to nije slučaj.

Kingspan

- 2.32** Od 2005. pa sve do početka ove istrage, Kingspan je svesno stvorio lažno tržište izolacija za upotrebu na zgradama višim od 18 metara tvrdeći da je K15 bio deo sistema koji je uspešno testiran prema BS 8414 i da se stoga može koristiti u spoljnim zidovima bilo koje zgrade visine preko 18 metara bez obzira na njen dizajn ili druge komponente. To je bila lažna tvrdnja, kao što se dobro znalo, jer je BS 8414 metoda za testiranje kompletnih zidnih sistema i njeni rezultati se odnose samo na određeni sistem koji se testira. Kao što je kompanija Kingspan znala, proizvod K15 se nije mogao pošteno prodavati kao proizvod pogodan za opštu upotrebu na spoljašnjim zidovima zgrada viših od 18 metara, ali je to ono što im je uspevalo dugi niz godina.⁴

³ Videti 3. deo, poglavlja 24 i 25.

⁴ Videti 3. deo, poglavlja 22 i 23.

- 2.33** Pri reklamiranju proizvoda K15, kompanija Kingspan se oslanjala na rezultate samo jednog testa BS 8414-1 obavljenog 2005. godine na sistemu čije komponente nisu bile reprezentativne za tipičan spoljni zid, ali su nastavili da se pozivaju na taj test bez otkrivanja da su promenili sastav proizvoda 2006. godine. Testovi obavljeni 2007. i 2008. na sistemima koji su uključivali tada aktuelni oblik proizvoda K15 bili su katastrofalni, ali kompanija Kingspan nije povukla proizvod sa tržišta, uprkos sopstvenim saznanjima o njegovim protivpožarnim performansama.
- 2.34** Kompanija Kingspan je od BBA prikriila činjenicu da se proizvod koji je prodavala, a na koji se odnosio sertifikat izdat 2008. godine, razlikovao od proizvoda koji je ugrađen u sistem testiran 2005. godine. Štaviše, BBA sertifikat je sadržavao tri važne izjave o protivpožarnim performansama proizvoda K15 koje su bile netačne. Korišćene su jezičke formulacije koje je predložila kompanija Kingspan, a koje su bile preuzete iz njihove reklamne literature.
- 2.35** Kompanija Kingspan je 2009. uspela da od LABC dobije sertifikat koji je sadržavao netačne izjave o proizvodu K15 i koji je podržavao njegovu opštu upotrebu na zgradama višim od 18 metara. Kompanija Kingspan se oslanjala na taj sertifikat dugi niz godina kako bi prodavala proizvod. Proračunato su odlučili da koriste LABC sertifikat kako bi prikriili ili odvratili pažnju od neposredovanja pratećih dokaza o testiranju.
- 2.36** Kada je BBA sertifikat ponovo izdat 2013. godine, kompanija Kingspan je ubedila BBA da uključi izjavu da je proizvod K15 u skladu sa stavom 12.7 Odobrenog dokumenta B, koji je netačno implicirao da je proizvod ograničene zapaljivosti.
- 2.37** Kada su se vratili sprovođenju testova na sistemima koji sadrže proizvod K15, kompanija Kingspan nije koristila proizvod koji je trenutno na tržištu, već je koristio modifikovane ili probne verzije. Nepošteno su se oslanjali na rezultate tih testova kako bi unapredili prodaju proizvoda K15 za upotrebu na zgradama višim od 18 metara i nastavili su to da rade do oktobra 2020. godine.
- 2.38** Tvrdnja kompanije Kingspan da proizvod K15 ispunjava zahteve klase O zasniva se samo na testu površine folije i nije iskrena.
- 2.39** Kompanija Kingspan je cinično iskoristila manjak detaljnog znanja o BS 8414 i BR 135 u industriji i oslanjala se na činjenicu da će se tržište, ne sumnjajući, verovatno osloniti na njihove tvrdnje o proizvodu, između ostalog i zato što je BBA sertifikat upućivao kupce da se konsultuju sa kompanijom Kingspan u vezi sa upotrebom tog proizvoda na zgradama višim od 18 metara.

Siderise

- 2.40** Kompanija Siderise je proizvodila Lamatherm protivpožarne barijere, koje su korišćene pri renoviranju. Iako nema dokaza o bilo kakvoj neiskrenosti sa njihove strane, neki aspekti njihovih reklamnih materijala daju razloga za zabrinutost. Takođe su isporučivali protivpožarne barijere za upotrebu u šupljinama većim od onih za koje su bile testirane.

Britanski odbor za sporazume

- 2.41** Britanski odbor za sporazume (BBA) je komercijalna organizacija koja potvrđuje usklađenost proizvoda sa zakonskih zahtevima. Izdali su sertifikate o usklađenosti jednog od izolacionih proizvoda koji je korišćen na kuli Grenfel, Kingspan K15, kao i za Reynobond 55 PE panele koji su korišćeni kao zaštita od kiše. Njihovi sertifikati su prihvatani u industriji uglavnom bez ikakve sumnje, ali njihove procedure nisu bile ni potpuno nezavisne, ni rigorozne, i nisu uvek rigorozno primenjivane.

- 2.42** Nepoštene strategije kompanija Arconic i Kingspan imale su uspeha u velikoj meri zbog nekompetentnosti BBA, odnosno njihovog propusta da se čvrsto pridržavaju sistema provera koje su uspostavili i usled ukorenjene spremnosti da izađu u susret klijentima umesto da insistiraju na visokim standardima i pridržavanju ugovora koji ima za cilj da se ovi standardi održe. Kao rezultat sistemskih nedostataka i neadekvatnog nivoa kompetencija i tehničke stručnosti među njihovim osobljem, njihovo ispitivanje protivpožarnih performansi proizvoda K15 i Reynobond 55 PE bilo je ozbiljno manjkavo, a sertifikati koje su izdali za te proizvode bili su obmanjujući.
- 2.43** Osnovni problem je bio u tome što BBA nije uspela da upravlja suprotstavljenim interesima potrebe da deluju kao komercijalna organizacija kako bi privukli i zadržali klijente i potrebe da u svojim ispitivanjima primene visok stepen rigoroznosti i nezavisnosti kako bi se zadovoljili interesi onih koji odluče da se oslone na njihove sertifikate. Prihvatili su da se u sertifikate uključe jezičke formulacije koje su predlagali proizvođači, a koje su bile pogrešne i obmanjujuće. Nepostojanje čvrstih procesa i nevoljnost da se sprovedu uslovi sopstvenih ugovora, omogućili su im da postanu žrtva nepoštenog ponašanja beskrupuloznih proizvođača.
- 2.44** Što se tiče proizvoda Reynobond 55 PE, sertifikat koji je BBA izdao 2008. godine sadržavao je netačne tvrdnje, uključujući i to da se za proizvod „može smatrati da ima površinu klase 0“. BBA je prihvatio rezultate testova sprovedenih na drugom proizvodu. Nisu prihvatili savet BRE prilikom izdavanja sertifikata. Sprovodili su i odobrali periodične preglede i ponovo izdavali sertifikat bez dobijanja bilo kakvih novih informacija, uprkos tome što su više puta tražili od kompanije Arconic da ih dostave. Nisu suspendovali niti povukli sertifikat kao odgovor na nesaradnju kompanije Arconic.
- 2.45** Do decembra 2013. BBA je efektivno dozvoljavao da sadržaj sertifikata koji se odnose na Kingspan K15 diktira sam Kingspan, uključujući zahtev da se zatraži savet od Kingspana u vezi sa upotrebom proizvoda na zgradama višim od 18 metara. BBA nije procenio nijedan aspekt proizvodnje datog proizvoda, njegovog testiranja ili protivpožarnih karakteristika, pre nego što su izdali sertifikat. Nisu dobili nikakve podatke o testiranju proizvoda K15 pre nego što su izdali sertifikat koji je sadržavao tvrdnju da je proizvod klasifikovan kao nacionalna klasa 0, pošto isti nisu ni postojali. Morali su da znaju da je tvrdnja u revidiranom sertifikatu izdatom u julu 2013. godine, koja implicira da je K15 materijal ograničene zapaljivosti, netačna jer je K15 proizvod od fenolne pene.

Građevinska kontrola lokalnih samouprava

- 2.46** Građevinska kontrola lokalnih samouprava (LABC) je telo koje sačinjavaju odeljenja građevinske kontrole lokalnih samouprava od 2005. godine, sa ciljem pružanja podrške u obuci i tehničkim pitanjima i pružanja centralizovanih usluga marketinga i razvoja poslovanja za članove. Nakon početne procene od strane geodeta iz građevinske kontrole lokalnih samouprava i pregleda u drugoj fazi od strane grupe stručnjaka, oni izdaju sertifikate koji potvrđuju usklađenost građevinskih proizvoda i sistema sa Građevinskim propisima i Odobrenim dokumentima.
- 2.47** LABC mora da preuzme svoj deo krivice za tržišno prihvatanje proizvoda Celotex RS5000 i Kingspan K15 za upotrebu na zgradama višim od 18 metara. LABC je tokom više godina potpuno propustio da preduzme osnovne korake kako bi osigurali da su sertifikati koje su izdali u vezi sa ovim proizvodima tehnički tačni.
- 2.48** LABC je bio podložan manipulaciji jer se njegovi procesi nisu sprovodili dovoljno rigorozno. Zadatak izrade inicijalne procene nije trebalo da imaju službenici građevinske kontrole, koji nisu imali stepen znanja i iskustva neophodan da obave informisanu procenu dotičnih proizvoda, a oni koji su vršili pregled u drugoj fazi nisu uvek bili kompetentni za to i u nekim slučajevima nisu primenjivali potreban stepen opreza.

- 2.49** Tokom perioda od nekoliko godina, LABC sertifikati koji se odnose na proizvode Kingspan K15 i Celotex RS5000 sadržali su netačne izjave o njihovim protivpožarnim karakteristikama i o podobnosti ovih proizvoda za upotrebu u spoljnim zidovima zgrada visine preko 18 metara. Uprkos upozorenjima sa raznih strana, LABC nije detaljno ispitao tvrdnje proizvođača o proizvodima, već su umesto toga nekritički usvojili jezičke formulacije koje su im predložene. Ukratko, bili su voljni da udovolje klijentima nauštrb onih koji su se oslanjali na ove sertifikate. Kao rezultat toga, LABC je takođe bio žrtva nepoštenog ponašanja beskrupuloznih proizvođača.

Nacionalni savet za izgradnju kuća

- 2.50** Nacionalni savet za izgradnju kuća (NHBC) zaposlio je veliki broj odobrenih inspektora preko kojih je pružao usluge građevinske kontrole velikom delu industrije stambene izgradnje. Takođe je imao značajan uticaj na industriju kroz članstvo u Savezu građevinskih kontrola, telu osnovanom 2008. godine sa ciljem da promovise ulogu tela za građevinsku kontrolu, kao i kroz svoje objavljivanje smernica. Međutim, nije uspeo da obezbedi da njegova funkcija građevinske kontrole ostane u suštini regulatorna i zaštićena od komercijalnih pritisaka. Nije bio voljan da uznemiri sopstvene klijente i širu građevinsku industriju otkrivanjem razmera upotrebe zapaljive izolacije u spoljnim zidovima visokih zgrada, suprotno zakonskim smernicama. Zaključili smo da sukob između regulatorne funkcije građevinske kontrole i pritisaka komercijalnih interesa onemogućava sistem te vrste da efikasno služi javnom interesu.

Ustanova za istraživanje zgrada

- 2.51** BRE je imao važnu ulogu u omogućavanju kompanijama Celotex i Kingspan da plasiraju svoje proizvode za upotrebu u spoljnim zidovima zgrada visine preko 18 metara. Sistemi BRE nisu bili dovoljno robusni da u svakom trenutku osiguraju potpunu nezavisnost i neophodan stepen tehničke strogosti. Kao rezultat toga, žrtvovali su rigoroznu primenu principa zbog svojih komercijalnih interesa. Od 2004. su učestvovali u razgovorima sa kompanijom Kingspan o koracima koje bi mogli da preduzmu kako bi se osiguralo da sistem koji sadrži K15 ispuni zahteve performansi, a tokom testa sistema koji je sadržao K15, u martu 2014. godine, dali su savete o njegovom sprovođenju, uključujući i kako se rezultati testa mogu protumačiti. Prihvatili su uključivanje ploča od magnezijum oksida u sistem koji sadrži RS5000, a koji je testiran za Celotex u maju 2014. godine.

Služba za akreditaciju u Ujedinjenom Kraljevstvu

- 2.52** UKAS nije uvek sledila sopstvene politike i njihovim procesima procene nedostajali su rigoroznost i sveobuhvatnost. Čak i kada su nedostaci identifikovani, oni nisu bili na pravi način istraženi i nisu uvek iskorišćene mogućnosti za poboljšanje. Proces se previše oslanjao na iskrenost i saradnju sa organizacijama koje su bile procenjivane i previše stvari je bilo prepušteno poverenju. UKAS je trebalo da zauzme istraživački, čak i skeptičniji stav prema organizacijama koje je akreditovao. Njihova ovlašćenja da preduzmu mere bila su iznenađujuće ograničena, bez ovlašćenja za sprovođenje. Najviše što su mogli da učine kao odgovor na nezadovoljavajuće ponašanje je da suspenduju ili povuku akreditaciju.

4. deo

Organizacija za upravljanje stanarima (poglavlja 30 – 33)

- 2.53** Odnos između TMO i njihovih stanara bio je problematičan mnogo godina pre renoviranja kule Grenfel. Dva nezavisna izveštaja iz 2009. godine skrenula su pažnju na brojne ozbiljne nedostatke u tom odnosu. Drugi od tih izveštaja identifikovao je upravljanje, korisničku podršku, stavove osoblja i lošu službu za popravke kao stalne teme istrage. Takođe je utvrđeno da nedostatak poverenja stanara u TMO predstavlja srž problema. Izveštaji su dali oko 34 preporuke za promene.
- 2.54** Uprkos tim temeljnim izveštajima i preporukama koje su sadržali, osam godina kasnije TMO je pokazao malo znakova bilo kakvih promena i činilo se da nije naučio ništa o tome kako da tretira svoje stanare ili da se odnosi prema njima.
- 2.55** Na osnovu svih raspoloživih dokaza zaključili smo da su od 2011. do 2017. godine odnose između TMO i mnogih stanara kule Grenfel sve više karakterisali nepoverenje, nedopadanje, lični antagonizam i bes. Neki, možda mnogi, stanari kule smatrali su TMO nemarnim i maltretirajućim gospodarem koji ih je omalovažavao i marginalizovao, smatrao ih smetnjom, ili još gore, nije ozbiljno shvatio njihovu zabrinutost. Sa svoje strane, TMO je neke od stanara smatrao militantnim izazivačima problema koje predvodi nekolicina glasnih aktivista, pre svega Edvarda Dafarna, čiji su stil smatrali uvredljivim. Rezultat je bila toksična atmosfera podstaknuta nepoverenjem sa obe strane.
- 2.56** Međutim, na kraju, odgovornost za odnos između TMO i zajednice Grenfel nije pala na članove te zajednice, koji su imali pravo da budu tretirani s poštovanjem, već na TMO kao javno telo koje sprovodi kontrolu nad zgradom u kojoj su se nalazili njihovi domovi. TMO je izgubio iz vida činjenicu da su stanari ljudi čija sigurnost i pristojnost domova zavisi od TMO, kao i privatnost i dostojanstvo koje svaki dom treba da pruži. Ta zavisnost je stvorila neravnopravan odnos i odgovarajuću potrebu da TMO obezbedi da, bez obzira na probleme, stanari budu tretirani sa razumevanjem i poštovanjem. Zaključili smo da TMO nije prepoznao tu potrebu i stoga nije preduzeo potrebne korake da osigura da ona bude zadovoljena.
- 2.57** Koliko god da su ponekad bile iritantne i nezgodne žalbe i zahtevi nekih od stanara kule Grenfel, to što je TMO dozvolio da se odnos pogorša do te mere odražava ozbiljan propust sa njihove strane da ispune svoje osnovne odgovornosti.

5. deo

Upravljanje protivpožarnom bezbednošću u kuli Grenfel (poglavlja 34 – 46)

- 2.58** RBKC i TMO bili su zajednički odgovorni za upravljanje protivpožarnom bezbednošću u kuli Grenfel. Period između 2009. i 2017. godine obeležila je istrajna ravnodušnost prema protivpožarnoj bezbednosti, posebno bezbednosti ugroženih ljudi. Mi smo detaljno ispitali širok spektar pitanja koja su nas dovela do tog zaključka, od kojih smo najistaknutije ovde izneli.
- 2.59** RBKC je bio odgovoran za nadgledanje aktivnosti TMO, ne za praćenje njihovog svakodnevnog rada, ali je njihov nadzor učinka TMO bio slab, a protivpožarna bezbednost nije bila predmet nijednog ključnog indikatora učinka. Odsustvo bilo kakvog nezavisnog ili rigoroznog nadzora učinka TMO od strane RBKC u pogledu njihovih zdravstvenih i bezbednosnih obaveza, a posebno njihovog upravljanja protivpožarnom bezbednošću, predstavljalo je posebnu slabost. RBKC je vrlo malo uzeo u obzir ili potpuno zanemario nezavisnu i veoma kritičku reviziju protivpožarne bezbednosti koja je obavljena za TMO 2009. godine. Nisu čak ni znali za kasniji nezavisni i veoma kritički izveštaj sačinjen 2013. godine, jer je TMO propustio da ga podeli sa RBKC.⁵
- 2.60** Obavljanje funkcija TMO i efikasnost nadzora od strane RBKC zavisili su od temeljnog i iskrenog izveštavanja višeg menadžmenta TMO svom odboru. Iako je postojao zadovoljavajući sistem izveštavanja višeg rukovodstva odboru i RBKC-u, on nije efikasno funkcionisao zbog ukorenjenog oklevanja glavnog izvršnog direktora TMO, Roberta Bleka, da obavesti odbor i nadzorne odbore RBKC-a o problemima vezano za protivpožarnu bezbednost. Taj propust je bio utoliko ozbiljniji jer je bilo hroničnih i sistemskih propusta u TMO-ovom upravljanju protivpožarnom bezbednošću o kojima je odbor trebalo da bude obavešten. Robert Blek je dosledno propuštao da obavesti odbor i RBKC o zabrinutosti LFB-a u vezi sa usaglašenošću TMO sa Naredbom o protivpožarnoj bezbednosti ili koracima preduzetim da se ona primeni.
- 2.61** Prvo, iako je 2009. godine nezavisni konsultant za protivpožarnu bezbednost preporučio da se pripremi strategija protivpožarne bezbednosti, ništa nije urađeno do novembra 2013. i strategija još uvek nije konačno odobrena do trenutka požara u kuli Grenfel.
- 2.62** Drugo, jedinom TMO-ovom protivpožarnom procenitelju za sve obuhvaćene objekte, Karlu Stouksu, bilo je dozvoljeno da prihvati ulogu bez ikakvog formalnog procesa selekcije ili dobavljanja usluga. On je netačno predstavio svoje iskustvo i kvalifikacije (od kojih je neke izmislio) i nije bio kvalifikovan za vršenje procene rizika od požara na zgradama veličine i složenosti poput kule Grenfel, a kamoli da upravlja celokupnim portfeljom nekretnina za TMO. Kao rezultat toga, postojala je opasnost da procena rizika od požara neće ispunjavati tražene standarde.
- 2.63** Treće, iako metode g. Stouksa za procenu rizika od požara generalno odražavaju pet koraka za upravljanje rizicima Uprave za zdravlje i bezbednost, LGA vodič i PAS 79, one su imale ozbiljne nedostatke. Često je propuštao da proveriti da li je TMO preduzeo mere kao odgovor na rizike koje je identifikovao u prethodnim procenama. Uprkos zabrinutosti koju je LFB izrazio u vezi sa njegovom kompetentnošću, TMO je nastavio da se nekritički oslanja na njega, čime je nastala situacija gde su opasnosti bile još akutnije zbog nepostojanja bilo kakvih procedura za procenu kvaliteta njegovog rada.

⁵ Videti 5. deo, poglavlje 37.

- 2.64** Četvrto, nije postojao adekvatan sistem koji bi obezbedio da se nedostaci identifikovani u proceni rizika od požara otklone efikasno i na vreme. TMO je napravio ogroman zaostatak u pogledu ispravki, koji nikada nije uspeo da otkloni, što je situacija koja je pogoršana propustom višeg rukovodstva da tretiraju nedostatke sa ozbiljnošću koju zaslužuju. Zaista, jednom prilikom je više rukovodstvo intervenisalo kako bi smanjilo značaj koji se pridaje sprovođenju korektivnih mera. Zahteve za upravljanje protivpožarnom bezbednošću TMO je posmatrao kao neprijatnost, a ne kao suštinski aspekt svoje dužnosti u cilju pažljivog upravljanja imovinom.
- 2.65** Određene važne karakteristike protivpožarnih mera u kuli Grenfel nisu zadovoljavale odgovarajuće standarde. Na primer, nova ulazna vrata koja je TMO postavio 2011. i 2012. godine nisu ispunjavala standarde otpornosti na vatru predložene u Odobrenom dokumentu B jer je TMO propustio da navede ispravan standard protivpožarne bezbednosti prilikom njihovog naručivanja.
- 2.66** Režimi inspekcije i održavanja koji utiču na sisteme za sprečavanje požara nisu odražavali najbolje prakse i nedosledno su primenjivani. Mnogi uređaji za samozatvaranje na ulaznim vratima stanova u kuli Grenfel nisu funkcionisali efikasno, a neki su u potpunosti nedostajali. TMO nije uspostavio efikasan program inspekcije i održavanja uređaja za samozatvaranje na ulaznim vratima uprkos Obaveštenju o sprovođenju koje je izdao LFB krajem 2015. godine u vezi sa neefikasnim zatvaračima vrata u drugoj visokoj stambenoj zgradi kojom je upravljao, kuli Ader, i Obaveštenju o nedostatku izdatom 2016. godine za samu kulu Grenfel po istom osnovu.
- 2.67** Iako TMO nije imao obavezu da izradi opšti plan evakuacije, njihov plan za hitne slučajeve za kulu Grenfel je bio zastareo i nepotpun i nije odražavao promene koje je donelo renoviranje. TMO je bio svestan te činjenice nakon požara u kuli Ader u oktobru 2015, ali nije uspeo da se pozabavi njom. Odsustvo obaveštenja o protivpožarnim radnjama u kuli bio je čest predmet pritužbi stanara i dovelo je do izdavanja Obaveštenja o nedostatku u novembru 2016. godine.
- 2.68** Požar u kuli Grenfel otkrio je važnost osiguravanja da odgovorna osoba prema Naredbi o protivpožarnoj bezbednosti prikupi dovoljno informacija o svim ugroženim stanarima kako bi se omogućilo pripremanje PEEP-a, kada je to potrebno, i, u slučaju požara, preduzimanje odgovarajućih mera da im pomogne pri evakuaciji. TMO jeste preduzeo neke korake da prikupi informacije te vrste, i pre i tokom renoviranja, ali njihovi sistemi podataka nisu bili pravilno koordinisani. Takve prikupljene informacije nisu uvek korišćene da bi se revidirala evidencija, što je rezultovalo time da je tabela dostupna u noći požara bila nepotpuna. Propust TMO-a da prikupi takve informacije predstavljao je osnovno zanemarivanje svojih obaveza u pogledu protivpožarne zaštite.

6. deo

Renoviranje kule Grenfel (poglavlja 47 – 67)

- 2.69** U ovom delu pratimo poreklo projekta renoviranja i njegovu vezu sa projektima Akademije Kensington Oldridž i Centra za razonodu (KALC). Navodimo osobe i organizacije koje su uglavnom bile uključene u projekat i zakonodavnu pozadinu na osnovu koje je renoviranje sprovedeno. Takođe, identifikujemo dva značajna problema u vezi sa Odobrenim dokumentom B koji, po našem mišljenju, zahtevaju hitnu pažnju. Prvi je pretpostavka da će usklađenost sa funkcionalnim zahtevima B3 i B4 obezbediti visok stepen pregrađivanja, čime evakuacija zgrade postaje nepotrebna. Drugi je tenzija između funkcionalnih zahteva Građevinskih propisa i propisanih jezičkih formulacija smernica i sklonosti mnogih u industriji da smernice tretiraju kao definitivne.
- 2.70** Objašnjavamo kako je projekat KALC uticao na imenovanje kompanije Studio E kao arhitekta i opisujemo način na koji je TMO manipulirao procesom nabavke kako bi izbegli da se ugovor za arhitektonske usluge stavi na javni tender. Kompanija Artelia je imenovana od strane TMO kao konsultant, pošto je delovala kao agent poslodavca i procenitelj količina za projekat KALC.
- 2.71** Početni planovi za renoviranje naišli su na poteškoće jer je procenjena cena projekta koju je izradio glavni izvođač na projektu KALC premašila budžet za značajan iznos. Međutim, otprilike u maju 2013. godine, nekadašnji naglasak TMO na održavanju zamaha projekta promenjen je na uštedu troškova. To je zauzvrat dovelo do preporuke, koju je kompanija Artelia nevoljno podržala, da glavni izvođač treba da se imenuje kroz formalni proces nabavke. Takav proces je potom sproveden.
- 2.72** Iako je ponuda kompanije Rydon ocenjena kao najkonkurentnija, ipak je premašivala budžet TMO. Kao rezultat toga, iako je TMO dobio savet od svojih advokata da bi to bilo neprikladno činiti, ušao je u razgovore sa kompanijom Rydon pre nego što je proces nabavke završen, što je dovelo do sporazuma da će, ako kompaniji Rydon bude dodeljen ugovor, cena biti smanjena na prihvatljiv nivo.
- 2.73** Iako je kompanija Studio E želela da koristi cink panele za zaštitu od kiše, cena je postala sve važnija stvar za TMO i na kraju je izabran aluminijumski kompozitni materijal (ACM), Reynobond 55 PE, uglavnom na osnovu cene. Kompanija Rydon je mogla da ponudi značajnu uštedu pri korišćenju ACM panela kao rezultat odnosa sa svojim predviđenim podizvođačem oblaganja, kompanijom Harley.
- 2.74** Izbor zapaljivih materijala za oblaganje kule Grenfel bio je rezultat niza grešaka uzrokovanih nekompetentnošću organizacija i pojedinaca uključenih u renoviranje. Kompanije Studio E, Rydon i Harley imale su ležeran pristup prema svojim ugovornim obavezama. Nisu pravilno razumeli prirodu i obim obaveza koje su preuzeli, ili ako su obraćali pažnju na njih, činili su to u maloj meri. Nisu uspeali da identifikuju sopstvene odgovornosti za važne aspekte projekta i u svakom od slučajeva su pretpostavili da je neko drugi odgovoran za pitanja koja se odnose na protivpožarnu bezbednost. Svi koji su bili uključeni u izbor materijala koji će se koristiti za spoljne zidove smatrali su da odgovornost za njihovu prikladnost i bezbednost pripada nekom drugom.

- 2.75** Niko od onih koji su bili uključeni u dizajn spoljašnjeg zida ili izbor materijala nije postupio u skladu sa standardima razumno kompetentnog lica na konkretnoj poziciji. Nisu bili upoznati sa relevantnim odredbama Građevinskih propisa, Odobrenim dokumentom B ili smernicama za industriju ili ih nisu razumeli. Kompanija Studio E je pokazivala prezriv stav prema propisima koji se odnose na protivpožarnu bezbednost, a kompanije Rydon i Harley su se oslanjale na svoje prethodno iskustvo, a ne na neku tehničku analizu ili stručnost. Rizici korišćenja zapaljivih materijala na spoljnim zidovima visokih zgrada bili su dobro poznati i trebalo je da ih znaju.
- 2.76** Građevinska kontrola RBKC nije propisno ispitala dizajn ili izbor materijala i nije se uverila da će po završetku radova zgrada biti u skladu sa zahtevima Građevinskih propisa.
- 2.77** Kompanija Exova je dobila instrukcije od kompanije Studio E u ime TMO da pripreme strategiju protivpožarne zaštite za zgradu u njenom renoviranom obliku. Nacrt je pripremljen, ali nikada nije završen. Konkretno, nije uključivao analizu spoljašnjeg zida ili njegovu usklađenost sa funkcionalnim zahtevom B4(1) Građevinskih propisa.
- 2.78** Iako su naše kritike uglavnom usmerene na kompanije Studio E, Exova, Rydon, Harley i građevinsku kontrolu RBKC, TMO takođe mora da snosi deo krivice za katastrofu jer su propustili da osiguraju da položaj kompanije Exova bude razjašnjen nakon što je kompanija Rydon imenovana, i da strategija protivpožarne zaštite bude završena.
- 2.79** Kao arhitekta, kompanija Studio E bila je odgovorna za dizajn spoljnog zida i za izbor materijala korišćenih u njegovoj izgradnji.⁶ Iako je TMO kao klijent želeo da smanji troškove korišćenjem ACM panela za zaštitu od kiše, odgovornost je bila na kompaniji Studio E da utvrdi da li bi upotreba takvog materijala omogućila da zgrada bude u skladu sa funkcionalnim zahtevom B4(1) Građevinskih propisa i da o tome obavesti TMO. Njihov propust da prepoznaju da je ACM opasan i da upozore TMO da ne bi smeli da ga koriste predstavljao je propust da postupe u skladu sa standardom razumno kompetentnog arhitekta. Takođe nisu prepoznali da je Celotex izolacija zapaljiva i da nije pogodna za upotrebu na zgradi visine preko 18 metara, prema zakonskim smernicama. Kompanija Studio E stoga snosi veoma značajan stepen odgovornosti za katastrofu.
- 2.80** Identifikovali smo mnoge druge aspekte u kojima kompanija Studio E nije uspela da ispuni standarde razumno kompetentnog arhitekta, od kojih su sledeći najznačajniji. Propustili su da obezbede da kompanija Exova završi strategiju protivpožarne zaštite za renoviranu zgradu ili da obaveste kompaniju Rydon i TMO da je neophodno da se to uradi. Nisu razumeli da su odgovorni za radove na projektovanju koje su izvodili podizvođači i stoga nisu proverili projekte kompanije Harley kako bi se uverili da će zgrada po završetku biti u skladu sa Građevinskim propisima. Nisu osmislili odgovarajuću strategiju protivpožarnih barijera niti su proverili projekte kompanije Harley za protivpožarne barijere i propustili su da naprave detaljne crteže prozorskih otvora ili da primete da su materijali navedeni za panele za ispunu prozora neprikladni.
- 2.81** Kompanija Exova takođe snosi značajnu odgovornost za činjenicu da je kula Grenfel bila u opasnom stanju po završetku renoviranja.⁷ Naša najozbiljnija kritika je da nisu napravili konačnu verziju strategije protivpožarne bezbednosti za renoviranu zgradu i da nisu skrenuli pažnju projektantskom timu na tu činjenicu niti ih upozorili na potencijalne posledice. Niko od odgovornih za izradu strategije protivpožarne bezbednosti nije posetio kulu Grenfel; jedina poseta lokaciji od strane člana osoblja kompanije Exova dogodila se u preliminarnoj fazi. Stav kompanije Exova bio je u potpunosti u suprotnosti sa pažljivim pristupom pitanjima koja se odnose na bezbednost života, a koji se očekuje od razumno kompetentnog protivpožarnog inženjera.

⁶ Videti generalno 6. deo, poglavlje 63.

⁷ Videti generalno 6. deo, poglavlje 54.

- 2.82** Smatramo da glavni izvođač radova, kompanija Rydon, takođe snosi značajnu odgovornost za požar.⁸ Neadekvatno su razmišljali o protivpožarnoj bezbednosti, prema čemu su pokazivali nemaran stav tokom celog projekta i njihovi sistemi za upravljanje projektantskim radovima nisu osigurali da podizvođači i konsultanti pravilno razumeju svoje različite odgovornosti. Sama kompanija Rydon nije razumela ko je odgovoran za pojedinačne odluke i kao rezultat toga nisu uspeali da pravilno koordiniraju rad na projektovanju.
- 2.83** Kompanija Rydon je imala neiskusni tim za renoviranje koji nije imao dovoljno znanja o Građevinskim propisima ili Odobrenom dokumentu B. U potpunosti su se oslanjali na svog podizvođača oblaganja, kompaniju Harley, da im skrenu pažnju na sve greške u projektu, ali nisu konkretno zatražili od kompanije Harley da proceni rad kompanije Studio E. Nisu preduzeli odgovarajuće korake da ispitaju kompetencije kompanije Harley i osiguraju da su stručni da preuzmu posao i sposobni da pruže usluge koje se od njih traže. Osećali su se zadovoljno vezano za potrebu za savetima o protivpožarnom inženjeringu i odlučili su da ne zadrže kompaniju Exova bez konsultovanja sa TMO, kompanijom Studio E ili kompanijom Artelia. Njihovo razumevanje posla koji je kompanija Exova već obavila bilo je površno; kao rezultat toga, nisu razumeli da strategija protivpožarne zaštite nije dovršena.
- 2.84** Sama kompanija Harley u mnogim aspektima nije ispunila standarde koji se očekuju od razumno kompetentnog izvođača oblaganja i oni takođe snose značajan stepen odgovornosti za požar.⁹ Nisu se dovoljno brinuli o protivpožarnoj bezbednosti ni u jednoj fazi renoviranja i izgleda da su mislili da nema potrebe za tim, jer bi drugi koji su uključeni u projekat, a na kraju i građevinska kontrola, trebalo da osiguraju da dizajn bude bezbedan. Nisu postavljali pitanja o materijalima koji su razmatrani, a koja bi razumno kompetentan izvođač radova postavio. Bili su podstaknuti na kupovinu panela Reynobond 55 PE delimično zbog svoje postojeće povezanosti sa kompanijom Arconic i proizvođačem obloga, CEP Architectural Facades, sa kojim su bili u mogućnosti da pregovaraju o povoljnoj ceni. Njihovo osoblje nije bilo upoznato sa zahtevima Građevinskih propisa koji se odnose na protivpožarnu bezbednost, smernicama u Odobrenom dokumentu B ili smernicama u industriji i nisu razumeli suštinu načina testiranja.
- 2.85** Iako proizvod Celotex RS5000 (za razliku od proizvoda Celotex FR5000) nije bio specifikovan, kompanija Harley ga je prihvatila za upotrebu na kuli bez ikakvih detalja o tome da li može bezbedno da se koristi i nisu postavili to pitanje nikome od preostalih članova projektantskog tima pre nego što je to učinjeno. Njihov dizajn protivpožarnih barijera bio je nepotpun i nije bio u skladu sa smernicama u Odobrenom dokumentu B.
- 2.86** Odeljenje za građevinsku kontrolu RBKC nije izvršilo svoju zakonsku funkciju da osiguraju da je projekat renoviranja u skladu sa Građevinskim propisima.¹⁰ Stoga snose značajnu odgovornost za opasno stanje zgrade odmah po završetku radova. Procenitelj odgovoran za renoviranje bio je prezaposlen, neadekvatno obučeni i vrlo ograničeno je razumeo rizike vezano za upotrebu ACM panela. Nije pribavio kompletne informacije o konstrukciji spoljnog zida u fazi prijave kompletnih planova i nije postavio pitanje da li je kompanija Exova dostavila završenu strategiju protivpožarne zaštite. Znao je da će se ACM koristiti kao zaštita od kiše, ali uopšte nije ili je vrlo malo obraćao pažnju na BBA sertifikat za Reynobond 55 PE. Nije uvideo da izolacija Celotex RS5000 nije materijal ograničene zapaljivosti i, ako je uopšte pogledao bilo kakvu informaciju o tome, jednostavno je prihvatio tvrdnju da je pogodna za upotrebu na visokim zgradama. Nije razmotrio da li je sistem spoljnih zidova predložen za kulu Grenfel isti kao onaj koji je testiran za Celotex i kod kojeg je uključena upotreba RS5000.

⁸ Videti generalno 6. deo, poglavlje 64.

⁹ Videti generalno 6. deo, poglavlje 65.

¹⁰ Videti generalno 6. deo, poglavlje 62.

2.87 TMO takođe mora da preuzme deo krivice za katastrofu.¹¹ Kao klijent, nije posvetio dovoljno pažnje pri izboru arhitekta i nije posvetio dovoljno pažnje pitanjima koja se odnose na protivpožarnu zaštitu, uključujući i rad protivpožarnih inženjera.

¹¹ Videti generalno 6. deo, poglavlje 66.

7. deo

Zamena gasnih stubova (poglavlje 68)

- 2.88** Ovo kratko poglavlje opisuje radove koji su obavljani 2016. i 2017. godine na zamenu jednog od šest gasnih stubova u kuli Grenfel koji je korodirao. Bilo je nedostataka u projektu i izvođenju radova, na šta skrećemo pažnju. Radovi nisu bili završeni do izbijanja požara, ali požaru nisu doprineli niti nedostaci koje smo identifikovali, niti nedovršenost ovih radova.
- 2.89** U noći požara nije bilo moguće pronaći dva izolaciona ventila cevovoda koji su dizajnirani da omoguće brzo zatvaranje dovoda gasa do kule, gotovo sigurno zato što su bili prekriveni zbog radova na uređenju zemljišta. Međutim, to nije uticalo na tok događaja vezano za požar, jer bi zapaljeni komadi koji su padali istočno od kule zasigurno sprečili pristup njima.

8. deo

Londonska vatrogasna brigada (poglavlja 69 – 83)

- 2.90** Požar u zgradi Lakanal u julu 2009. godine trebalo je da upozori Londonsku vatrogasnu brigadu (LFB) na nedostatke u njihovoj sposobnosti da se bore protiv požara u visokim zgradama, koji su se još jednom pokazali kod požara u kuli Grenfel u noći 14. juna 2017. Ti nedostaci su mogli biti otklonjeni da je LFB efikasnije upravljana i vođena. Konkretno, trebalo je efikasnije da reaguju na svoje iskustvo u zgradi Lakanal i bolje da iskoriste znanje koje su stekli o opasnostima koje predstavljaju savremeni materijali i metode izgradnje. Ono što je važno, nisu uspjeli da obezbede da se u godinama koje su neposredno prethodile požaru u kuli Grenfel obezbedi redovna obuka odgovarajućeg tipa za operatere kontrolnih soba o postupanju u slučaju mnogobrojnih istovremenih poziva vezano za savete o preživljavanju požara i o njihovim dužnostima uopšteno posmatrano. Viši menadžeri u LFB nisu preduzeli korake da osiguraju da njegovi postupci za upravljanje pozivima vezano za preživljavanje požara odražavaju nacionalne smernice.
- 2.91** Ovi neuspesi se mogu pripisati hroničnom nedostatku efektivnog upravljanja i vođstva, u kombinaciji sa nedovoljnim fokusom na procese. Viši službenici su bili zadovoljni operativnom efikasnošću brigade i nedostajale su im upravljačke veštine da prepoznaju probleme ili želja da ih otklone. Te upravljačke slabosti su delimično bile rezultat istorijskog propusta da se integrišu operativna odeljenja i odeljenja odgovorna za funkciju podrške, posebno kontrolne sobe. Postojala je tendencija da se problemi za koje su menadžeri znali posmatraju kao da ne zavređuju uvođenje promena ili da ih je previše teško rešiti, čak i kad se to ticalo operativne ili javne bezbednosti.
- 2.92** Ovi propusti su bili skopčani sa ukorenjenom, ali neosnovanom pretpostavkom da su Građevinski propisi dovoljni da se osigura da požari na spoljnim zidovima, za koje se znalo da su se desili u drugim zemljama, neće desiti u ovoj zemlji. Nakon požara u zgradi Lakanal, viši službenici su razumeli da poštovanje propisa ne mora da bude zagarantovano, ali izgleda da niko nije razmišljao o tome da vatrogasci moraju biti obučeni da to prepoznaju i nose se sa posledicama.
- 2.93** Glavni propusti LFB-a koji su doveli do nedostataka identifikovanih u izveštaju 1. faze uključivali su propust da se identifikuje potreba za obukom u kombinaciji sa sistemom za odobravanje novih modula obuke koji je bio glomazan i spor. Obuka upravljanja incidentima bila je loše osmišljena i nije efikasno sprovedena; u nedovoljnom obimu su pružene obuke za osveženje znanja i redovne procene.
- 2.94** LFB nije osigurao da se saznanja o opasnostima koje predstavlja sve veća upotreba zapaljivih materijala, posebno vezano za rizik od spoljnog širenja požara i rezultujućeg gubitka pregrađivanja, a koja su imali neki stručni službenici, podele sa širom organizacijom i odraze na obuke, operativne politike i procedure. Vatrogasci nisu dobili odgovarajuću obuku ili smernice o tome kako da izvrše inspekciju složenih zgrada i nije bilo efikasne razmene informacija o rizicima koje predstavljaju određene zgrade. Interne preporuke za unapređenje inspeksijskog nadzora nad visokim stambenim zgradama nisu sprovedene.
- 2.95** Politika gašenja požara na visokim zgradama nije odražavala nacionalne smernice i više rukovodstvo nije prepoznalo da je izrada planova za nepredviđene situacije namenjenih za potpunu evakuaciju i obuka vatrogasaca kako da ih sprovedu suštinski aspekt gašenja požara u visokim zgradama.

- 2.96** Jedan značajan nedostatak bio je neuviđanje mogućnosti da u slučaju požara u visokoj stambenoj zgradi može doći do velikog broj poziva za pružanje pomoći, kako unutar tako i van zgrade. LFB nije preduzeo nikakve korake da omogući da može efikasno da odgovori na takvu vrstu zahteva. Kao rezultat toga, kada su se suočili sa velikim brojem poziva vezano za ljude koje treba spasiti iz kule Grenfel, i oni u kontrolnoj sobi i oni koji su odgovorni za korišćenje tih informacija na mestu požara bili su primorani da pribegnu raznim metodama improvizacije sa različitom pouzdanošću kako bi obradili veliku količinu primljenih informacija.
- 2.97** Viši službenici odgovorni za kontrolnu sobu shvatili su potrebu da se dâ prioritet obuci osoblja u obradi poziva za savete o preživljavanju požara, ali u periodu između 2010. i 2017. godine nije osmišljena nikakva strukturisana ili redovna obuka za obnavljanje znanja o obradi poziva za savete o preživljavanju požara, niti je pružena osoblju kontrolne sobe. Obuka koja je pružena nije odražavala nacionalne smernice u nekim aspektima; niti je odražavala iskustva službenika kontrolne sobe koji su bili na dužnosti u vreme požara u zgradi Lakanal. Propusti u efikasnom funkcionisanju kontrolne sobe u velikoj meri su posledica slabog rukovođenja u prethodnim godinama u kombinaciji sa sporadičnim i neefikasnim nadzorom od strane viših službenika.
- 2.98** Komunikaciona oprema koja je korišćena u vreme požara u kuli Grenfel pokazala se da ne funkcioniše adekvatno u visokoj zgradi izgrađenoj uglavnom od armiranog betona. To je bio dobro poznat problem, ali ništa nije urađeno da se on otkloni, a vatrogasci nisu bili obučeni da ga prepoznaju i reaguju na njega. Pristup LFB-a je bio da pruži sve od sebe sa onim što je trenutno na raspolaganju. Kao rezultat toga, nisu uložili dovoljno napora da modernizuju svoju opremu, čime je značajno narušena njihova operativna efikasnost. Politika LFB-a nije predviđala širokoprisutan gubitak komunikacije niti je sadržala smernice o tome kako se komunikacija može efikasno obnoviti.

9. deo

Preminuli (poglavlja 84 – 97)

- 2.99** Detaljan opis događaja od 14. juna 2017. sadržan u izveštaju 1. faze omogućava nam da iznesemo sveobuhvatne nalaze o okolnostima u kojima su preminuli umrli. Iako je na mrtvozornici da odluči da li treba da usvoji naše nalaze kao dovoljne da joj omoguće da obavi svoje dužnosti, nadamo se da će ona to moći da učini i na taj način poštediti ožalošćene svih neugodnosti dalje istrage.
- 2.100** Ovaj deo počinjemo opštim uvodom nakon čega sledi opis izuzetno bolnih metoda koje su primenjene kako bi se pronašli i identifikovali posmrtni ostaci pojedinačnih preminulih. U tom kontekstu govorimo o radu timova forenzičkih arheologa, forenzičkih antropologa i forenzičkih patologa, kao i drugih stručnjaka i policijskih službenika zaduženih za identifikaciju žrtava u katastrofama i licenciranih službenika za pretragu. Takođe, u opštim crtama opisujemo dokaze koje je dao profesor Dejvid Purser, CBE BSc PhD DipRCPath, stručnjak za toksikologiju.
- 2.101** Svakom spratu na kome su ljudi umrli posvećujemo posebno poglavlje ovog dela. Nakon opšteg opisa okolnosti koje su uticale na posmatrani sprat, naši nalazi se zatim odnose na svakog od onih koji su umrli na tom spratu ili pali sa njega. U slučaju onih koji su umrli na stepenicama opisali smo okolnosti u vezi sa spratom na kome se nalazio njihov stan. U svakom od slučajeva dajemo kratak opis preminulog pre nego što opišemo neposredne okolnosti u kojima je ta osoba umrla.
- 2.102** Iako su dokazi ponekad bili prilično konfuzni, bili smo u mogućnosti da dođemo do zaključaka o hitnim pozivima onih koji su bili zarobljeni, prenosu informacija iz kontrolne sobe LFB do mesta incidenta, a odatle dalje do mostobrana i raspoređivanja vatrogasaca kao odgovor. U meri u kojoj je to moguće, došli smo do onog što smatramo pouzdanim nalazima o vremenu smrti u svakom od slučajeva, iako u mnogim od njih neizbežno postoji velika mera neizvesnosti. U svetlu dokaza veštaka možemo da donesemo zaključke o uzroku smrti, uključujući i nalaze da su svi oni čija su tela uništena u požaru već bili mrtvi ili bez svesti kada je vatra stigla do njih.

10. deo

Odgovor i izvlačenje (poglavlja 98 – 107)

- 2.103** U prvoj nedelji nakon požara u kuli Grenfel, odgovor vlade i RBKC bio je nejasan, spor, neodlučan i delimičan. Sistemi i rukovođenje RBKC bili su potpuno neadekvatni za zadatak da se izbore sa incidentom takve veličine i težine, koji je uključivao, kao što je to bio slučaj, masovno beskućništvo i mnogobrojne smrtne slučajeve. Mašinerija za reagovanje u Londonu i unutar centralne vlade nije bila dovoljno fleksibilna i trebalo je previše vremena da pređu na delovanje.
- 2.104** Određeni aspekti odgovora pokazali su očigledan nedostatak poštovanja ljudske pristojnosti i dostojanstva i ostavili su mnoge od neposredno pogođenih da se osećaju napuštenima od strane vlasti i potpuno bespomoćno. RBKC je trebalo da učini više da se pobrine za one iz različitih sredina, posebno za mnoge stanare muslimanske veroispovesti koji su slavili Ramazan u to vreme. Oni su ostali sa uverenjem da veće ne vodi računa o njihovim kulturnim i verskim potrebama. Za mnoge, jedini izvor podrške bile su lokalne volonterske organizacije, koje su priskočile da pomognu i pruže podršku oko osnovnih potreba tamo gde su vlasti propustile da to učine. Mnogi koji su imali posebne verske, kulturne ili društvene potrebe pretrpeli su značajan stepen diskriminacije na načine koji su mogli da budu i koji bi bili sprečeni da su smernice pravilno primenjene.
- 2.105** Odgovor na katastrofu bio je neadekvatan pre svega zato što RBKC nije imao efikasan plan za rešavanje raseljavanja velikog broja ljudi iz njihovih domova, a plan koji su imali nije efikasno koristio TMO. Nisu napravili nikakve planove za nepredviđene situacije vezano za obezbeđivanje hitnog smeštaja za veliki broj stanara u kratkom roku i nisu imali planove za identifikaciju onih koji su bili primorani da napuste svoje domove ili za komunikaciju sa njima. Takođe su nedostajali planovi za pribavljanje i širenje pouzdanih informacija.
- 2.106** Jedan od razloga za nepostojanje delotvornih planova je taj što RBKC nije uspeo da adekvatno obučni svoje osoblje. Nisu imali dovoljno razumevanja za važnost reagovanja ili nisu bili dovoljno posvećeni toj temi. Vežbe se nisu održavale redovno i osoblje nije moralo da prisustvuje obukama koje je sprovodila Londonska grupa za reagovanje (London Resilience Group). Nedostaci koji su bili dobro poznati višem rukovodstvu nisu otklonjeni.
- 2.107** Tokom niza godina, RBKC je dozvolio da opadne kapacitet njihovog osoblja zaduženih za reagovanje u velikim vanrednim situacijama. Više rukovodstvo je bilo jasno upozoreno da nemaju dovoljno obučenog osoblja kako bi mogli da vrše svoje obaveze na način odgovornog lica 1. kategorije i da planovi za nepredviđene situacije nisu dovoljno uvežbavani. Kao posledica toga, RBKC-u su nedostajali ljudi koji su bili potrebni da se efikasno reaguje na požar, kako za potrebe obezbeđivanja osoblja za opštinski centar za hitne slučajeve, tako i za bavljenje onima kojima je pomoć bila potrebna. Zbog toga su bili loše pripremljeni da se nose sa ozbiljnim vanrednim situacijama. Ništa od toga nije uzrokovano nedostatkom finansijskih sredstava.
- 2.108** Izvršni direktor RBKC, Nikolas Holgejt, nije bio u stanju da preuzme efikasnu kontrolu nad situacijom i mobiliše podršku prave vrste bez odlaganja. Nije imao jasan plan i nije dobio sve potrebne informacije. Nije bio sposoban za suočavanje sa krizom koja se odvijala pred njim i nije raspolagao jakom grupom službenika na koje bi mogao da prenese odgovornost za neke aspekte reagovanja. Nije bio voljan da prima savete od onih sa većim iskustvom i nepotrebno je brinuo o reputaciji RBKC-a.
- 2.109** RBKC nije uspeo da integriše TMO u svoje planove za vanredne situacije. Trebalo je da shvate da bi znanje TMO o svojim zgradama i stanarima moglo da igra važnu ulogu u odgovoru na bilo koju katastrofu koja uključuje bilo koji deo njihovog stambenog fonda.

- 2.110** Planovi osmišljeni da promovišu reagovanje Londona u celini nisu predviđali da iskusan vođa usmerava pravac odgovora na katastrofu koja se dogodila unutar granica jedne opštine osim u dogovoru sa glavnim izvršnim direktorom te opštine. U ovom slučaju, Nikolas Holgejt je bio nagovoren, pod pritiskom visokog vladinog zvaničnika, da preda kontrolu Džonu Baradelu, ali tek dva dana nakon požara.
- 2.111** Obuka osoblja za reagovanje u Londonu bila je u delovima i nije bila koordinisana; takođe je bila dobrovoljna i nije podlegala nikakvoj spoljnoj proceni ili validaciji. To je doprinelo situaciji u kojoj su kapaciteti pojedinih lokalnih vlasti da reaguju na vanredne situacije varirali od opštine do opštine.
- 2.112** Vlada je počela da prati odgovor na požar još u ranoj fazi, ali njena sposobnost da preduzme efikasne korake za pružanje praktične pomoći bila je potkopana nedostatkom pouzdanih informacija i ograničenom prirodom njenih ovlašćenja da interveniše. Zakon o civilnim nepredviđenim situacijama iz 2004. ne daje joj ovlašćenje da preuzme kontrolu nad odgovorom bez pozivanja na ovlašćenja iz odeljaka 5 ili 7. Ta ovlašćenja su dalekosežna, ali preširoka u praksi, i nisu dovoljno pogodna za preuzimanje kontrole nad odgovorom kada lokalna vlast pokazuje propuste.
- 2.113** TMO je kritikovan sa mnogih strana, ali u odnosu na njihov odgovor na požar, veliki deo toga je sasvim nezasluženo. Iako je njihovo osoblje trebalo da prođe više obuka o tome kako da reaguje u vanrednim situacijama, oni su se posvetili reagovanju i pomogli u pružanju podrške u meri u kojoj su bili u mogućnosti da to učine. Neki od onih u vladi koji su kritikovali TMO nisu pravilno razumeli njihovu poziciju ili obim njihovih ovlašćenja, i nepravедno im je narušen ugled povezivanjem sa RBKC. Mnoge poteškoće nastale pri povratku stanara u stanove u prolazima nisu bile njihova odgovornost. Timove TMO koji su 14. juna 2017. otišli u neke od centara za smeštaj da pruže pomoć, treba pohvaliti za njihovu spremnost da se direktno uključe i za napore koje su uložili u veoma teškom trenutku.
- 2.114** Oni koji iz događaja izlaze sa najvećim zaslugama, a čiji je doprinos samo istakao neadekvatnost zvaničnog odgovora, jesu članovi lokalne zajednice. Uz podršku lokalnih volonterskih organizacija, pružili su pomoć u satima neposredno nakon požara kada su vlasti upadljivo propustile da to učine. Zaista, jedan od propusta RBKC bio je da su premalo koristili lokalne volonterske organizacije i da nisu imali adekvatne stalne planove koji bi omogućili da budu pozvani da pomognu u slučaju vanredne situacije velikog obima.

11. deo

Nerešena pitanja iz 1. faze (poglavlja 108 – 110)

- 2.115** Dva pitanja su ostala nerešena u 1. fazi. Prvo se tiče određenog doprinosa požaru koji su imali ACM paneli za zaštitu od kiše i poliizocijanuratne i fenolne izolacione ploče. Drugo se odnosi na mehanizam kojim se požar iz kuhinje u stanu 16 proširio na spoljni zid zgrade.
- 2.116** U seriji eksperimenata koje su osmislili profesor Bizbi i profesor Torero i koje su na Univerzitetu u Edinburgu sprovedi profesor Bizbi i njegove kolege, pokazalo se da su ACM paneli daleko najviše potencijalno doprineli oslobađanju energije u sistemu spoljnih zidova kule Grenfel. Proizvodi Celotex RS5000 (poliizocijanuratna pena) i Kingspan K15 (fenolna pena) imali su mnogo nižu stopu oslobađanja toplote po jedinici površine.
- 2.117** Eksperimenti su pokazali da prisustvo šupljine samo po sebi nije dovoljno da izazove vatru u panelima za zaštitu od kiše, tako da dođe do potpunog paljenja. Izolacija takođe treba da bude prisutna, bilo da bi zadržala energiju u sistemu ili da bi sagorela i doprinela dodatnom stvaranju energije. Čak i nezapaljiva izolacija u obliku mineralne vune rezultovala je širenjem vatre do potpunog paljenja ACM panela. Način fiksiranja panela značajno utiče na način njihovog ponašanja u požaru. Paneli u kasetnom obliku ponašaju se mnogo lošije od panela u zakovanom obliku.
- 2.118** Eksperimentalni rad potvrđuje da je glavni faktor koji je doveo do brzog širenja požara prisustvo nemodifikovanog polietilena u jezgru ACM panela, a ne u izolaciji, iako je prisustvo izolacije i njena sposobnost da zadrži toplotu bila odlučujući faktor u podsticanju širenja požara.
- 2.119** Drugo nerešeno pitanje odnosilo se na mehanizam kojim se vatra proširila iz kuhinje u stanu 16 na spoljni zid zgrade. Rekonstrukcija koju je sproveo BRE u maju 2019. dovela je do zaključka da je mehanizam drugačiji od onog koji su identifikovali profesor Bizbi i profesor Torero. Predsedavajući je stoga ukazao da će zaključci navedeni u izveštaju 1. faze ostati privremeni sve dok se ne budu stvorile bolje mogućnosti da se prouči izveštaj o rekonstrukciji. Nakon toga, profesor Bizbi i profesor Torero su zaključili da rekonstrukcija nije istinski reprezentativna za požar koji se dogodio 14. juna 2017. i ostali su uz svoje prvobitno mišljenje. Stoga potvrđujemo nalaze iz izveštaja 1. faze.

12. deo

Režim ispitivanja požara (poglavlje 111)

- 2.120** U godinama koje su prethodile požaru u kuli Grenfel, metode ispitivanja koje su bile dostupne za određivanje reakcije na paljenje materijala, proizvoda, pa čak i sistema spoljnih zidova, nisu pružale projektantima informacije potrebne za procenu rizika od širenja požara putem spoljnog zida zgrade. Štaviše, zakonske smernice o ispunjavanju funkcionalnog zahteva B4(1) Građevinskih propisa bile su suštinski pogrešne.
- 2.121** Primena klase 0 kao standarda protivpožarnih performansi za proizvode koji se koriste na spoljnim zidovima visokih zgrada bila je potpuno neprikladna. Nijedan od glavnih britanskih standardnih testova relevantnih za tu klasifikaciju nije odražavao širenje požara na spoljnoj strani zgrade niti je pružio informacije potrebne za procenu kako bi se spoljni zid koji sadrži taj proizvod ponašao pri požaru. Evropske klasifikacije zasnovane na testu pojedinačnih zapaljenih predmeta bile su od sličnog ograničenog značaja u proceni protivpožarnih performansi sistema spoljnih zidova.
- 2.122** Kriterijumi performansi za sistemske testove velikih razmera kod BR 135 bili su neadekvatni, posebno zato što nisu mogli da budu jasno povezani sa funkcionalnim zahtevima u Građevinskim propisima ili smernicama u Odobrenom dokumentu B. Takođe su bili previše usmereni na širenje plamena kroz šupljine i nisu sadržali kriterijume za mehaničke performanse. Sam test BS 8414 je pružao ograničene informacije relevantne za procenu brzine kojom bi se vatra verovatno širila preko spoljnog zida. Ono što je kritično je da sistem spoljnih zidova koji ispunjava kriterijume iz BR 135 i dalje može da omogući da se vatra širi kroz i izvan odeljka gde je nastala brzinom koja nije kompatibilna sa strategijom zadržavanja. Shodno tome, iako neispunjavanje kriterijuma performansi iz BR 135 ukazuje da je malo verovatno da će sistem ispunjavati funkcionalni zahtev B4(1) Građevinskih propisa, obrnuto ne mora da bude tačno. Sistem može da ispunjava kriterijume performansi BR 135, a da ipak ne bude u skladu sa funkcionalnim zahtevima.
- 2.123** Postojala je široko rasprostranjena, ali pogrešna pretpostavka da, ako sistem spoljnih zidova testiran u skladu sa BS 8414 ispunjava kriterijume performansi iz BR 135, zgrada će biti u skladu sa funkcionalnim zahtevom B4(1) bez potrebe za analizom informacija dobijenih iz testa ili na osnovu uslova koji će se verovatno sretati pri upotrebi. Odobreni dokument B je pomogao da ova pretpostavka nastavi da se primenjuje, utoliko što nije jasno stavio do znanja da su rezultati testa uvek morali da se analiziraju u kombinaciji sa svim drugim dostupnim informacijama kako bi se razumeo način na koji će se zid verovatno ponašati kada je izložen plamenu i toploti potpuno rasplamsalog požara u odeljku. Metoda usvojena u BR 135 za procenu usklađenosti bila je previše pojednostavljena. Obezbeđivala je jednostavan pozitivan ili negativan rezultat, kada su rezultati testa u stvari zahtevali stepen tumačenja koji je van kompetencije većine u industriji.

13. deo

Odgovori u drugim zemljama (poglavlje 112)

- 2.124** Prilikom izveštaja smo se osvrnuli na požare koji su se dogodili u drugim visokim zgradama širom sveta, uglavnom kao rezultat upotrebe ACM proizvoda za zaštitu od kiše. Uz pomoć profesora Torera, koji ima veliko znanje o regulatornim režimima u mnogim drugim jurisdikcijama, ispitali smo odgovore drugih zemalja na opasnost koju predstavljaju zapaljive obloge, kako bismo videli šta možemo da naučimo iz njihovog iskustva.
- 2.125** U ovom poglavlju opisujemo pristupe problemu koji su usvojeni u zemljama od Sjedinjenih Država preko Evrope i Bliskog istoka do Australije. Neke zemlje su usvojile preskriptivan pristup regulisanju izgradnje, koji se suštinski razlikuje od režima zasnovanog na funkcionalnim zahtevima kakvi se primenjuju u ovoj zemlji i stoga je manje koristan kao model. Drugi su, međutim, posebno Australija, usvojili funkcionalne zahteve slične našim i daju primer iz kojeg možemo da učimo.

14. deo

Preporuke (poglavlje 113)

- 2.126** Naš zadatak nas obavezuje da damo preporuke za koje imamo razloga da smatramo da će pomoći u sprečavanju daljih katastrofa takve vrste kakva je zadesila kulu Grenfel i poboljšati sposobnost vlasti da reaguju u vanrednim situacijama kada se dogode, što će neizostavno i dalje biti slučaj.
- 2.127** Ne mislimo da bi bilo prikladno ili od pomoći da pokušamo da sumiramo te preporuke ovde jer pokušaj da to učinimo verovatno ne bi bio dovoljno efikasan. Trebalo bi, međutim, da jasno stavimo do znanja da su sve preporuke čvrsto utemeljene na dokazima koje smo dobili i nalazima do kojih smo došli.

Poglavlje 113

Preporuke

- 113.1** Naš zadatak nas obavezuje da preporučimo mere koje treba preduzeti kao odgovor na sve nedostatke za koje smo utvrdili da postoje vezano za pitanja koja smo ispitivali. Grupisali smo naše preporuke upućivanjem na temu na koju se odnose.

Građevinska industrija

- 113.2** Kao što proizilazi iz nalaza u našem izveštaju, uočili smo da je sistem regulisanja izgradnje i renoviranja visokih stambenih zgrada koji je postojao u vreme požara u kuli Grenfel bio ozbiljno pogrešan u nizu aspekata. Zakonske smernice u Odobrenom dokumentu B bile su loše formulisane i mogle su da dovedu projektante u zabludu da pomisle da bi poštovanje njegovih uslova neizbežno obezbedilo da će zgrada biti u skladu sa zakonskim zahtevima Građevinskih propisa. Vladino odeljenje odgovorno za Građevinske propise nije aktivno nadziralo performanse sistema i nije uspeo da osigura da opasnosti za koje su saznali budu saopštene industriji. Nisu imali sluha za potrebu za hitnim izmenama u zakonskim smernicama ako su to uslovi zahtevali.
- 113.3** Napomene koje slede odnose se na sistem za osiguravanje protivpožarne zaštite, ali nemamo razloga da mislimo da su drugi aspekti bezbednosti zgrada drugačije tretirani. Bezbednost ljudi u izgrađenom okruženju zavisi prvenstveno od kombinacije tri osnovna elementa, dobrog projektovanja, izbora odgovarajućih materijala i dobrih metoda gradnje, pri čemu svaki u velikoj meri zavisi od četvrtog, odnosno veština, znanja i iskustva onih koji rade u građevinskoj industriji. Nažalost, kao što su naša istraživanja pokazala, u vreme požara u kuli Grenfel bilo je ozbiljnih manjkavosti u sve četiri od tih oblasti.

Regulatorni propisi

- 113.4** Smatramo da su tokom vremena propisi po kojima je regulisana građevinska industrija postali previše složeni i fragmentirani. U vreme požara, Odeljenje za zajednice i lokalnu samoupravu (sada Ministarstvo za stanovanje, zajednice i lokalnu samoupravu) bilo je odgovorno za Građevinske propise i zakonske smernice, Odeljenje za poslovnu, energetska i industrijsku strategiju (sada Odeljenje za poslovanje i trgovinu) bilo je odgovorno za regulisanje proizvoda, a Ministarstvo unutrašnjih poslova je bilo odgovorno za vatrogasne i spasilačke službe. Građevinska kontrola bila je delom u rukama lokalnih vlasti, a delom u rukama ovlašćenih inspektora koji deluju kao komercijalne organizacije; sprovođenje zakona koji se odnosi na promet građevinskih proizvoda omogućavali su Trgovinski standardi, a komercijalne organizacije su pružale usluge testiranja i sertifikacije proizvođačima proizvoda. UKAS akreditovane organizacije koje rade kao tela za ocenjivanje usaglašenosti. Po našem mišljenju, ovaj stepen fragmentacije je bio recept za neefikasnost i prepreka efikasnom regulisanju.

Regulisanje

- 113.5** Po našem mišljenju, sve funkcije koje smo pomenuli, kao i neke druge koje pominjemo u nastavku, trebalo bi da obavlja jedno nezavisno telo na čijem čelu bi bila osoba koju ćemo, radi pojednostavljenja, nazvati građevinski regulator, i koji je odgovoran jednom Državnom sekretaru. Uspostavljanje ovakve regulacije donelo bi niz koristi, koje bi mogle biti tačka fokusa pokretanja preko potrebnih promena u kulturi građevinske industrije. To bi omogućilo efikasnu razmenu informacija između onih koji su odgovorni za različite aspekte industrije i promovisalo bi razmenu ideja. Informacije o kretanjima u industriji, kako u zemlji, tako i u inostranstvu, mogle bi se lakše deliti između svih zainteresovanih. Zamišljamo da bi takav građevinski regulator trebalo da ima dovoljno resursa da preuzme sledeće funkcije, od kojih većinu trenutno obavlja niz različitih tela:
- a. regulisanje građevinskih proizvoda;
 - b. razvoj odgovarajućih metoda za testiranje reagovanja na paljenje materijala i proizvoda namenjenih za upotrebu u građevinarstvu;
 - c. testiranje i sertifikacija takvih proizvoda;
 - d. izdavanje sertifikata o usklađenosti građevinskih proizvoda sa zahtevima zakonodavstva, zakonskih smernica i industrijskih standarda;
 - e. regulisanje i nadzor građevinske kontrole;
 - f. licenciranje izvođača radova na zgradama većeg rizika;
 - g. praćenje funkcionisanja Građevinskih propisa i zakonskih smernica i savetovanje Državnog sekretara o potrebnim izmenama;
 - h. sprovođenje istraživanja o pitanjima koja utiču na protivpožarnu bezbednost u izgrađenom okruženju;
 - i. prikupljanje informacija, kako u zemlji tako i u inostranstvu, o pitanjima koja utiču na protivpožarnu bezbednost;
 - j. razmena informacija sa vatrogasnim i spasilačkim službama o pitanjima koja se tiču protivpožarne bezbednosti;
 - k. akreditovanje procenitelja požarnog rizika;
 - l. održavanje javno dostupne biblioteke test podataka i publikacija.
- 113.6** Svesni smo da je u periodu od požara u kuli Grenfel, Parlament usvojio Zakon o bezbednosti zgrada iz 2022. godine kojim se reguliše rad na zgradama većeg rizika, nameću posebne obaveze onima koji su uključeni u izgradnju i renoviranje takvih zgrada i uspostavlja Regulator bezbednosti zgrada, koji je odgovoran za građevinsku kontrolu i nadzor standarda kompetentnosti. Međutim, odgovornost za niz gore navedenih funkcija ostaje razdeljena. **Stoga preporučujemo** da vlada pod dužnostima jednog regulatora objedini sve funkcije koje se odnose na građevinsku industriju, koje smo spomenuli.

113.7 Za potrebe ove i drugih naših preporuka upotrebili smo izraz „zgrade većeg rizika“ u smislu u kom se pominje u Zakonu o bezbednosti zgrada, odnosno zgrade visine najmanje 18 metara (ili koje imaju najmanje sedam spratova) i sadrže najmanje dve stambene jedinice.¹² Međutim, smatramo da nije zadovoljavajuće klasifikovati zgradu kao „većeg rizika“ samo na osnovu njene visine, jer je to suštinski proizvoljan pristup. Relevantnija je priroda njihove upotrebe i, posebno, verovatno prisustva ugroženih ljudi, za koje bi evakuacija u slučaju požara ili druge vanredne situacije verovatno predstavljala poteškoću. **Stoga preporučujemo** da se hitno preispita definicija zgrada većeg rizika za potrebe Zakona o bezbednosti zgrada.

Vlada

113.8 Fragmentacija odgovornosti za regulisanje građevinske industrije trenutno se ogleda u postojanju niza vladinih odeljenja odgovornih za pitanja koja se tiču protivpožarne bezbednosti. Ako bi jedno telo bilo odgovorno za sve aspekte regulisanja pitanja koja se tiču protivpožarne bezbednosti u građevinskoj industriji, to telo bi trebalo da podnosi izveštaje jednom Državnom sekretaru koji je odgovoran Parlamentu za sve aspekte protivpožarne zaštite. To bi trebalo da unapredi kvalitet vlade obezbeđivanjem administrativnog okruženja u kojem se informacije mogu deliti brže i efikasnije između timova odgovornih za različite aspekte rada i olakšati komunikacija između regulatora i odeljenja. Takođe bi trebalo da obezbedi da se veći naglasak stavi na osiguravanje bezbednosti izgrađenog okruženja i da se politika razvije na holistički i koherentan način. **Stoga preporučujemo** da vlada prebaci odgovornost za funkcije koje se odnose na protivpožarnu bezbednost koje trenutno obavljaju MHCLG, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Odeljenje za poslovanje i trgovinu na jedno odeljenje, odgovorno jednom Državnom sekretaru.

Glavni građevinski savetnik

113.9 Ministar će morati da se obrati za savet nekome ko ima dobro radno znanje i praktično iskustvo u građevinskoj industriji. **Stoga preporučujemo** da Državni sekretar imenuje Glavnog građevinskog savetnika sa dovoljnim budžetom i osobljem za pružanje saveta o svim pitanjima koja se tiču građevinske industrije, uključujući:

- a. praćenje svih aspekata rada odeljenja u vezi sa Građevinskim propisima i zakonskim smernicama;
- b. davanje saveta Državnom sekretaru na zahtev; i
- c. skretanje pažnje državnom sekretaru na sva pitanja koja utiču na Građevinske propise i zakonske smernice ili na pitanja koja se tiču građevinske industrije uopšteno, a kojih vlada treba da bude svesna.

Zakonodavstvo i smernice

113.10 Ništa što smo otkrili tokom naše istrage nije nas navelo da pomislimo da je izražavanje zakonskih zahteva Građevinskih propisa u obliku funkcionalnih zahteva samo po sebi neprikladno, ali mislimo da način na koji su zakonske smernice izražene u Odobrenom dokumentu B jeste nezadovoljavajući iz više aspekata. U poglavlju 6 smo skrenuli pažnju na zadržavanje klase 0 kao standarda koji reguliše protivpožarne performanse spoljnih zidnih panela i u poglavlju 48 na posledice izražavanja, u naizgled zakonski propisanom obliku, onoga što je u stvarnosti samo smernica. Što je najvažnije, ne mislimo da Odobreni dokument B sadrži informacije potrebne za projektovanje zgrada koje su bezbedne od požara.

¹² Zakon o bezbednosti zgrada iz 2022. godine, odeljci 31 i 65.

- 113.11** Odobreni dokument B treba hitno revidirati, uzimajući u obzir stručne dokaze profesora Bizbija, profesora Torera i dr Lejna, koji su svi javno dostupni i nijedan od njih nije značajno osporen tokom našeg postupanja. Zatim se mora stalno revidirati, zajedno sa ostalim Odobrenim dokumentima, i menjati svake godine ili odmah kad god razvoj materijala ili metoda izgradnje to učini neophodnim. Trebalo bi da bude sačinjen konzervativno kako bi se obezbedilo, koliko je to moguće, da će usaglašenost sa njim obezbediti visok stepen poverenja da će zgrada po završetku radova biti u skladu sa Građevinskim propisima. **Stoga preporučujemo** da se zakonske smernice generalno, a posebno Odobreni dokument B, revidiraju u skladu sa tim i da se revidirana verzija objavi što je pre moguće.
- 113.12** Naša istraživanja su pokazala da je nivo kompetentnosti u građevinskoj industriji generalno nizak i da su u vreme požara u kuli Grenfel mnogi izvođači, projektanti i službenici građevinske kontrole tretirali zakonske smernice kao one koje sadrže konačni oblik zakonskih zahteva. Razumljivo je da će oni koji pogledaju smernice radi saveta vezano za usklađenost sa Građevinskim propisima biti u iskušenju da se prema njima ponašaju kao da su one definitivne, ali to je opasnost koju Državni sekretar treba da prepozna i da je spreči. **Stoga preporučujemo** da revidirana verzija smernica sadrži jasno upozorenje u svakom odeljku da su zakonski zahtevi sadržani u Građevinskim propisima i da usklađenost sa smernicama ne podrazumeva nužno usaglašenost sa njima.
- 113.13** Mislimo da nije prikladno da preporučujemo konkretne izmene Odobrenog dokumenta B, osim u jednom pogledu. Kao što smo istakli u poglavlju 48, smernice se zasnivaju na pretpostavci da efikasno pregrađivanje čini strategiju zadržavanja odgovarajućim odgovorom na požar u stanu u visokoj stambenoj zgradi. Novi materijali i metode izgradnje i praksa prekomernog oblaganja postojećih zgrada čine postojanje efikasnog pregrađivanja upitnom pretpostavkom i **preporučujemo** da se ovo ponovo razmotri kada Odobreni dokument B bude revidiran. Jedna stvar koja je jasno proizašla iz naših istraživanja je da, kako bi se osigurala bezbednost stanara, uključujući i one sa fizičkim ili mentalnim smetnjama, oni koji projektuju višespratnice trebalo bi da budu svesni odnosa između brzine širenja požara kroz spoljne zidove i vremena potrebnog za evakuaciju zgrade ili njenih odgovarajućih delova. Strategija zadržavanja kao odgovor na požar u odeljku prihvatljiva je samo ako postoji zanemarljiv rizik da se požar proširi napolje i nastavi da se širi kroz spoljni zid. Izračunavanje verovatne brzine širenja požara i vremena potrebnog za evakuaciju, uključujući evakuaciju osoba sa fizičkim ili mentalnim smetnjama, pitanja su za kvalifikovanog protivpožarnog inženjera. Ne mislimo da bi bilo od pomoći pokušati da se u Odobreni dokument B uključi naznaka šta bi bilo prihvatljivo, jer je svaka zgrada drugačija, ali **preporučujemo** da smernice skrenu pažnju na potrebu da se uključi kalkulacija te vrste. To bi trebalo da bude suštinski deo svake strategije zaštite od požara.
- 113.14** Smatramo da je potrebno preduzeti novi pristup preispitivanju i reviziji Građevinskih propisa i zakonskih smernica koji je prvenstveno vođen pitanjima bezbednosti. Potreban je svež način razmišljanja. **Stoga preporučujemo** da, koliko je to moguće, članstvo u telima koja savetuju o promenama zakonskih smernica treba da obuhvata predstavnike akademske zajednice, kao i one sa praktičnim iskustvom u industriji (uključujući protivpožarne inženjere) izabrane na osnovu njihovog iskustva i veština i koje treba da budu šire nego kod onih koji su služili u sličnim telima u prošlosti.

Strategija protivpožarne bezbednost

- 113.15** Strategija protivpožarne bezbednosti za zgradu treba da opisuje njenu strukturu i različite sisteme za zaštitu od požara koje sadrži i da navede kako oni rade zajedno kako bi se osigurala bezbednost stanara u slučaju požara. Oni koji su bili uključeni u projektovanje i izvođenje renoviranja u kuli Grenfel nisu uspeli da pravilno razumeju potrebu za strategijom protivpožarne bezbednosti i stoga nisu uspeli da osiguraju da konačna verzija Sažetka protivpožarne bezbednosti koju je započela kompanija Exova bude završena. To je dovelo do toga da zgrada po završetku bude u opasnom stanju. Da bismo izbegli ponavljanje te greške, smatramo da postoji ubedljiv razlog da se zahteva izrada strategije protivpožarne bezbednosti kao uslov za dobijanje odobrenja od građevinske kontrole za izgradnju ili renoviranje bilo koje zgrade većeg rizika i da bude pregledana i odobrena po završetku. **Stoga preporučujemo** da se usvoji zakonski zahtev da se strategija protivpožarne bezbednosti koju izradi registrovani vatrogasni inženjer (videti dole) dostavi sa zahtevima za građevinsku kontrolu (kod kapije 2) pri izgradnji ili renoviranju bilo koje zgrade većeg rizika i da treba da se pregleda i ponovo podnese u fazi završetka (kapija 3). Takva strategija mora da uzme u obzir potrebe ugroženih ljudi, uključujući dodatno vreme koje im je potrebno da napuste zgradu ili stignu do bezbednog mesta u njoj i sve dodatne kapacitete neophodne da bi se obezbedila njihova bezbednost.

Testovi protivpožarnih performansi

- 113.16** Procena protivpožarnih performansi spoljnog zida zahteva pouzdane informacije o proizvodima i materijalima koji se predlažu za upotrebu u njegovoj konstrukciji, što zauzvrat zahteva dostupnost odgovarajućih metoda za ispitivanje reagovanja na vatru. Kao što smo objasnili u poglavlju 111, metode ispitivanja manjih razmera koje se tradicionalno koriste ne daju informacije potrebne za tu svrhu, a metoda ispitivanja velikih razmera (BS 8414) i klasifikacija u skladu sa BR 135 nemaju relevantne kriterijume performansi i pružaju ograničenu količinu korisnih informacija.
- 113.17** Kao što je očigledno iz eksperimenata koje su sproveli profesor Bizbi i profesor Torero za 2. fazu naših istraživanja, faktori koji utiču na način na koji se vatra širi preko ventilisanih sistema spoljnih zidova sa zaštitom od kiše su složeni i njihovo razumevanje je nauka koja treba dodatno da se razvije. Intuitivne procene su često pogrešne jer mala promena u sistemu može imati značajan uticaj na ishod. Iz toga sledi da je teško proceniti da li sistem spoljnog zida može da podrži određenu strategiju evakuacije jer potrebne informacije nisu uvek dostupne. **Stoga preporučujemo** da se preduzmu koraci u saradnji sa profesionalnom i akademskom zajednicom kako bi se razvile nove metode ispitivanja koje će pružiti informacije potrebne za pouzdano sprovođenje takvih procena.
- 113.18** U svetlu dokaza profesora Torera, mislimo da BS 9414 podstiču ljude koji nisu obučeni protivpožarni inženjeri da misle da mogu bezbedno da procene performanse predloženih sistema spoljnih zidova ekstrapolacijom na osnovu informacija dobijenih iz testova na jednom ili više različitih sistema. Iz razloga koje je naveo profesor Torero, smatramo da BS 9414 treba pristupati sa oprezom i **preporučujemo** da vlada jasno stavi do znanja da ga ne treba koristiti kao zamenu za procenu od strane odgovarajuće kvalifikovanog protivpožarnog inženjera.

Sertifikacija proizvoda i objavljivanje podataka testiranja

- 113.19** Neophodno je da oni koji su odgovorni za projektovanje zgrada imaju pristup pouzdanim informacijama o materijalima i proizvodima koje žele da koriste. U svojoj literaturi o proizvodima proizvođači navode mnoge tvrdnje za svoje proizvode, od kojih neke nisu izrazito tehničke prirode, već su sračunate da stvore utisak da je određeni proizvod prošao određeni

test ili se pokazao kao prikladan za određenu upotrebu. To je bio jedna od marketinških metoda koju su koristili oni koji su proizvodili i prodavali panele za oblaganje za zaštitu od kiše i izolaciju korišćenu pri renoviranju kule Grenfel.

- 113.20** Proizvođači su bili u mogućnosti da koriste obmanjujući marketinški materijal delimično zato što sertifikacioni organi koji su tržištu davali garancije o kvalitetu i karakteristikama proizvoda nisu uspeli da obezbede da su izjave u sertifikatima koje su izdali tačne i zasnovane na odgovarajućim i relevantnim dokazima o testiranju. Služba za procenu Ujedinjenog Kraljevstva (UKAS), organizacija zadužena da ih akredituje, nije primenila odgovarajuće standarde praćenja i nadzora. Činjenica da su tri različita proizvođača uspela da dobiju obmanjujuće sertifikate u vezi sa svojim proizvodima svedoči o ozbiljnim propustima sistema i ukazuje na potrebu za drugačijim pristupom sertifikaciji građevinskih proizvoda.
- 113.21** Ne mislimo da će imenovanje Nacionalnog regulatora građevinskih proizvoda rešiti problem jer će sistem i dalje zavisiti od efikasnosti tela za ocenjivanje usaglašenosti i ograničenog nadzora UKAS-a. Tela za ocenjivanje usaglašenosti pružaju komercijalnu uslugu kombinovanu sa elementom regulacije, ali ove dve funkcije ne funkcionišu lako zajedno. Pritisak da se pridobiju i zadrže klijenti mogu suviše lako dovesti do toga da takva tela budu manje rigorozna pri ispitivanju proizvoda i materijala i sprovođenju svojih uslova ugovora nego što bi se razumno moglo očekivati od tela koja deluju u javnom interesu.
- 113.22** **Stoga preporučujemo** da građevinski regulator bude odgovoran za procenu usaglašenosti građevinskih proizvoda sa zakonskim zahtevima, zakonskim smernicama, industrijskim standardima i izdavanjem sertifikata prema potrebi. Trebalo bi očekivati da će takvi sertifikati postati izuzetno značajni na tržištu.
- 113.23** Prema našem mišljenju, potrebna je jasnoća kako bi se izbeglo obmanjivanje onih koji se oslanjaju na sertifikate o usaglašenosti. **Stoga preporučujemo**
- da kopije svih rezultata testiranja koji podržavaju sertifikate izdate od strane građevinskog regulatora budu uključene u sertifikat;
 - da se od proizvođača zahteva da pruže građevinskom regulatoru punu istoriju testiranja proizvoda ili materijala na koje se sertifikat odnosi i obaveste regulatora o svim materijalnim okolnostima koje mogu uticati na njihov učinak; i
 - da proizvođači budu zakonski obavezani da na zahtev moraju da obezbede kopije svih rezultata testiranja koji podržavaju tvrdnje o protivpožarnim karakteristikama za njihove proizvode.

Protivpožarni inženjeri

- 113.24** Projektovanje zgrada koje su bezbedne u slučaju požara zahteva posebnu veštinu. To je veština koja se može steći samo specijalizovanim obrazovanjem i iskustvom koje zaslužuje formalno priznavanje. Nažalost, pojam „protivpožarni inženjer“ trenutno ne podrazumeva nikakvu formalnu kvalifikaciju i kao rezultat toga moguće je da osoba radi kao protivpožarni inženjer bez ikakve formalne kvalifikacije. Dokazi koje smo čuli sugerišu da nisu svi koji se izjašnjavaju kao protivpožarni inženjeri sposobni da obavljaju tu ulogu kompetentno i da složenost ove materije često nije dobro shvaćena.

- 113.25** U tim okolnostima, a posebno imajući u vidu značaj protivpožarnih inženjera u osiguravanju bezbednosti života, smatramo da zanimanje protivpožarnog inženjera treba formalno priznati i da i zvanje i funkcija treba da budu zaštićeni zakonom. Vremenom bi to stvorio dovoljan broj registrovanih protivpožarnih inženjera koji su sposobni da doprinesu projektovanju i izgradnji bezbednih zgrada i da edukuju građevinske stručnjake sa kojima rade o efikasnim strategijama protivpožarne zaštite. **Stoga preporučujemo** da se zanimanje protivpožarnog inženjera prizna i zaštiti zakonom i da se osnuje nezavisno telo koje će regulisati ovu profesiju, definisati standarde potrebne za članstvo, voditi registar članova i regulisati njihovo postupanje. Da bi se ubrzalo stvaranje dovoljnog broja profesionalnih protivpožarnih inženjera, **takođe preporučujemo** da vlada preduzme hitne korake za povećanje broja mesta na visokokvalitetnim master kursovima protivpožarnog inženjerstva akreditovanih od strane stručnog regulatora.
- 113.26** Ostali građevinski stručnjaci i stariji članovi protivpožarnih i spasilačkih službi moraju posedovati osnovno razumevanje principa protivpožarnog inženjerstva koje se odnosi na izgrađeno okruženje. Okolnosti u vezi sa požarom u kuli Grenfel pokazuju da je efikasan doprinos protivpožarnog inženjera mogao da spreči katastrofu tako što bi upozorio klijenta i glavnog izvođača na opasnosti korišćenja aluminijumskih kompozitnih panela sa nemodifikovanim polietilenskim jezgrom i zapaljivom izolacijom u spoljnom zidu zgrade. Takođe je uočljivo da je propust kompanije Rydon i TMO-a da shvate prirodu i važnost analize i saveta koje je kompanija Exova trebalo da pruži doprineo tome da ga nisu pribavili. Autoritativna izjava o veštinama koje treba očekivati od protivpožarnog inženjera mogla bi da bude od značaja regulatornom telu i da poboljša kompetentnost drugih građevinskih stručnjaka i protivpožarnih i spasilačkih službi, omogućavajući im da bolje razumeju doprinos koji bi protivpožarni inženjeri mogli dati u izgradnji bezbednih zgrada. Time bi se takođe promovisala efikasna komunikacija između njih. Takva izjava bi morala da se oslanja na i odražava iskustva protivpožarnih inženjera i pripadnika akademskog sveta kako bi se osiguralo da je objektivna i da pravilno odražava naučne i intelektualne zahteve uloge.
- 113.27** Izrada i revidiranje izjave o profesionalnim veštinama trebalo bi na kraju da bude odgovornost tela koje reguliše profesiju, ali do osnivanja takvog tela **preporučujemo** da vlada sazove grupu praktičara i akademskih protivpožarnih inženjera i drugih stručnjaka koje smatra prikladnim da bi se sačinila autoritativna izjava o znanjima i veštinama koje se očekuju od kompetentnog protivpožarnog inženjera. Takva izjava bi takođe omogućila drugima u građevinskoj industriji da bolje razumeju prirodu i važnost posla protivpožarnog inženjera. Mislimo da bi bilo od koristi onima koji obavljaju ovaj posao da uzmu u obzir izveštaje o Voren centru (Warren Centre), na koje upućujemo u poglavlju 112.
- 113.28** **Takođe preporučujemo** da vlada, u saradnji sa industrijom i stručnim telima, podstakne razvoj kurseva o principima protivpožarnog inženjerstva za građevinske stručnjake i pripadnike protivpožarno-spasilačkih službi kao deo njihovog stalnog stručnog usavršavanja.

Arhitekta

- 113.29** Tradicionalno, uloga arhitekata je bila fundamentalna za sve građevinske projekte značajnih razmera. Nažalost, rad kompanije Studio E kod renoviranja kule Grenfel bio je značajno ispod standarda koji se razumno može očekivati od njih iz više aspekata, posebno zbog nepridavanja odgovarajuće pažnje izboru izolacije i panela za zaštitu od kiše. Dokazi, pa i činjenica da su slični materijali od tada korišćeni na stotinama drugih visokih zgrada, sugerišu da je možda prisutno široko rasprostranjeno propuštanje u struci da pravilno istraže ili razumeju prirodu materijala koji se biraju za tu svrhu.

113.30 Svesni smo da su i Odbor za registraciju arhitekata i Kraljevski institut britanskih arhitekata preduzeli korake od požara u kuli Grenfel da poboljšaju obrazovanje i obuku arhitekata. **Preporučujemo** da se pregledaju već usvojene promene kako bi se utvrdilo da li su dovoljne, u svetlu naših nalaza.

113.31 **Takođe preporučujemo** da se kao zakonski uslov uspostavi da se zahtev za odobrenje građevinske kontrole u vezi sa izgradnjom ili renoviranjem zgrada sa većim rizikom (kapija 2) potkrepi izjavom višeg menadžera glavnog projektanta, na osnovu Zakona o bezbednosti iz 2022. godine, da su preduzeti svi razumni koraci kako bi se osiguralo da će po završetku zgrada, kako je projektovana, biti onoliko bezbedna kao što to zahtevaju Građevinski propisi.

Izvođači radova

113.32 Forma ugovora o projektovanju i izgradnji, koja je danas veoma rasprostranjena, čini glavnog izvođača odgovornim za čitav niz aktivnosti koje se odnose na posao, iako on uvek angažuje podizvođače da obave različite aspekte istog. Kritikovali smo kompaniju Rydon zbog raznih propusta u organizaciji renoviranja kule Grenfel. Oni uključuju propust da se jasno stavi do znanja koji je izvođač radova odgovoran za određene aspekte projekta i propust da se aktivno posveti pažnja protivpožarnoj bezbednosti. Nismo prvi koji su zaključili da građevinska industrija u celini treba da postane tehnički kompetentnija i manje spremna da žrtvuje kvalitet radi brzine i nižih troškova.

113.33 Smatramo da bi jedan od načina na koji bi se otklonili nedostaci kakve smo identifikovali i poboljšala efikasnost izvođača radova bio uvođenje sistema licenciranja za one koji žele da izvode radove na objektima većeg rizika. To bi obezbedilo da oni koji rade na najosetljivijim zgradama budu kvalifikovani posedovanjem iskustva i organizacije da to učine, a takav sistem bi trebalo da dovede do opšteg povećanja stručnosti među izvođačima radova. Takođe smatramo da, kako bi se obezbedilo da se protivpožarnoj bezbednosti pridaje značaj koji zaslužuje, viši član organizacije izvođača radova treba da bude lično odgovoran za preduzimanje svih razumnih koraka kako bi se obezbedilo da, po završetku radova, zgrada bude bezbedna koliko je predviđeno. **Stoga preporučujemo** da se šema licenciranja kojom upravlja građevinski regulator uvede za glavne izvođače radova koji žele da preuzmu izgradnju ili renoviranje zgrada sa većim rizikom i da zakonski uslov bude da svaka prijava za odobrenje građevinske kontrole za izgradnju ili renoviranje zgrade većeg rizika (kapija 2) bude podržana ličnom obavezanošću direktora ili višeg menadžera glavnog izvođača radova da će preduzeti svu razumnu pažnju kako bi se osiguralo da po završetku i primopredaji zgrada bude bezbedna kao što se zahteva Građevinskim propisima.

Klijenti

113.34 Događaji u vezi sa renoviranjem kule Grenfel sugerišu da u to vreme oni koji su naručili građevinske radove možda nisu bili u potpunosti svesni svoje odgovornosti za poštovanje odredbi Građevinskih propisa, posebno ako je zahtev za odobrenje građevinske kontrole podneo konsultant u njihovo ime. Stoga pozdravljamo uvođenje propisa sačinjenih u skladu sa Zakonom o bezbednosti zgrada iz 2022. godine, kojima se zahteva da se izjava o usklađenosti sa Građevinskim propisima, koju sačinjava ili odobrava klijent, dostavi u vreme podnošenja zahteva za odobrenje građevinske kontrole (kapija 2) U svetlu tog zahteva ne smatramo da je trenutno potrebno bilo kakvo dodatno postupanje klijenata.

Građevinska kontrola

- 113.35** Dokazi pokazuju da su u periodu koji je prethodio požaru u kuli Grenfel, mnogi od onih koji su bili uključeni u velike građevinske projekte, uključujući klijente, izvođače, pa čak i arhitekta, smatrali građevinsku kontrolu prvenstveno kao izvor saveta i pomoći. Čak se pominje kao produžetak projektantskog tima. U mnogim slučajevima tako je i sama građevinska kontrola videla svoju ulogu. To je bio ozbiljan nesporazum, ali su ga podstakli sami organi građevinske kontrole, koji su radije saradivali sa podnosiocima zahteva kako bi omogućili da se predlozi odobre, a ne da rigorozno sprovode Građevinske propise. Po našem mišljenju, to se mora promeniti.
- 113.36** Vlada je preduzela korake da unapredi regulisanje građevinske kontrole i kompetencije onih koji razmatraju zahteve za odobrenje. Očekujemo da građevinski regulator nastavi sa ovim novim aranžmanima, koji imaju za cilj da uvedu potpuno novu klimu u kojoj i podnosioci zahteva za odobrenje i službenici građevinske kontrole razumeju da je funkcija građevinske kontrole regulatorne prirode.
- 113.37** Jedan od uzroka neodgovarajućeg odnosa na koji smo se osvrnuli bilo je uvođenje u sistem komercijalnih interesa. Ovlašćeni inspektori su imali komercijalni interes za sticanje i zadržavanje klijenata koji je bio u suprotnosti sa obavljanjem njihove uloge čuvara javnog interesa. Konkurencija za posao između ovlašćenih inspektora i odeljenja za građevinsku kontrolu lokalne samouprave uvela je sličan sukob interesa koji se odnosi na njih. Kako stvari stoje, osnova sukoba interesa nastaviće da postoji i nastaviće da ugrožava integritet sistema. **Stoga preporučujemo** da vlada imenuje nezavisno veće koje će razmotriti da li je u javnom interesu da funkcije građevinske kontrole obavljaju oni koji imaju komercijalni interes u samom procesu.
- 113.38** Propusti koje smo identifikovali u građevinskoj kontroli lokalne samouprave sugerišu da, u interesu profesionalizma i doslednosti obavljanja svih funkcija građevinske kontrole, uključujući i one koje trenutno obavljaju lokalne vlasti, treba da se obavljaju na nacionalnom nivou. Shodno tome, **preporučujemo** da ista komisija razmotri da li sve funkcije građevinske kontrole treba da obavlja nacionalna vlast.

Građevinska biblioteka

- 113.39** Oni koji projektuju zgrade, posebno rizičnije i složene zgrade, imali bi koristi od pristupa velikom broju informacija, kao što su podaci sa testova proizvoda i materijala, izveštaji o ozbiljnim požarima i akademski radovi. U poglavlju 112 pominjali smo Biblioteku materijala za oblaganje koju je uspostavio Univerzitet u Kvinslendu, koja bi mogla da bude osnova vrednog izvora informacija za projektante zgrada uopšte. **Preporučujemo** da građevinsko regulatorno telo sponzorise razvoj slične biblioteke, možda kao deo zajedničkog projekta sa Univerzitetom u Kvinslendu, kako bi se obezbedio stalni resurs za projektante.

Odgovor na preporuke

113.40 Naše istrage su otkrile da su neke važne preporuke koje se tiču protivpožarne bezbednosti bile ignorisane od strane vlade u godinama koje su prethodile požaru u kuli Grenfel. Preporuke koje je dao Izabrani odbor 1999. godine nisu sprovedene i odgovor odeljenja na preporuke koje je dao mrtvozornik zadužen za zgradu Lakanal bio je neadekvatan. Odeljenje nije imalo sistem za evidentiranje preporuka javnih organa ili praćenje odgovora na njih. To je očigledno bilo nezadovoljavajuće. **Preporučujemo** da se uspostavi kao zakonski zahtev da vlada vodi javno dostupnu evidenciju o preporukama koje daju izabrani odbori, mrtvozornici i javne istrage, zajedno sa opisom koraka preduzetih kao odgovor. Ako vlada odluči da ne prihvati preporuku, treba da dokumentuje razloge za to. Kontrola njenih postupaka trebalo bi da bude stvar parlamenta, kome bi trebalo da podnosi godišnje izveštaje.

Procenjivači rizika od požara

113.41 Kao što smo istakli u poglavlju 12, već dugi niz godina izražava se zabrinutost zbog kompetentnosti nekih koji nude svoje usluge kao komercijalni procenitelji rizika od požara i nepostojanja bilo kakve šeme regulative koja bi obezbedila da odgovorna lica prema Nalogu o protivpožarnoj bezbednosti mogu imati poverenja u veštinu i iskustvo onih kojima nalažu da u njihovo ime vrše procenu rizika od požara. **Stoga preporučujemo** da vlada uspostavi sistem obavezne akreditacije za sertifikaciju kompetentnosti procenjivača rizika od požara postavljanjem standarda za kvalifikaciju i kontinuirani profesionalni razvoj i druge mere koje se smatraju neophodnim ili poželjnim. Smatramo da je neophodno da sistem akreditacije bude obavezan kako bi se obezbedila kompetentnost svih onih koji nude svoje usluge kao procenitelji rizika od požara.

Protivpožarni kontrolni prekidači u liftovima

113.42 Svi moderni liftovi su opremljeni protivpožarnim kontrolnim prekidačima koji su dizajnirani da se njima upravlja pomoću ključeva kako bi vatrogasne i spasilačke službe imale kontrolu nad njima u slučaju požara. Iznenadili smo se kada smo saznali da je u vreme požara u kuli Grenfel postojala značajna varijacija u dimenzijama ključeva koji su bili dostupni od komercijalnih dobavljača, od kojih nisu svi bili kompatibilni sa svim protivpožarnim kontrolnim prekidačima. Takođe smo bili iznenađeni kada smo saznali da, iako vatrogasne službe vatrogascima obezbeđuju ove ključeve za korišćenje, vatrogasci ih za sebe obično nabavljaju iz različitih izvora. Kao rezultat toga, čini se da je uglavnom bila puka slučajnost da li je ključ koji je nosio prvi vatrogasac koji bi pokušao da preuzme kontrolu nad liftom mogao da otključa prekidač. To je očigledno neprihvatljivo i može dovesti do nepotrebnih žrtava, kao što je bio slučaj u kuli Grenfel.

113.43 Razumemo da je, od kada je problem izašao na videlo, LFB preduzeo korake da obezbedi da vatrogasci nose samo ključeve odobrenog obrasca. Dokazi nam ne omogućavaju da sa sigurnošću procenimo da li su se sa sličnim problemima sretale i druge protivpožarno-spasilačke službe i, ako jesu, koje su korake preduzele kao odgovor. Shodno tome, nismo u poziciji da utvrdimo da li je potrebna veća standardizacija protivpožarnih kontrolnih prekidača i ključeva. **Stoga preporučujemo** da vlada zatraži hitan savet od Regulatora građevinske bezbednosti i Nacionalnog saveta vatrogasnih šefova o prirodi i razmeri problema i odgovarajućem odgovoru na njega.

Ventili za izolovanje cevovoda

- 113.44** Ventili za izolovanje cevovoda su kritični deo mreže za distribuciju gasa jer su namenjeni da omoguće brzo zatvaranje snabdevanja gasom u hitnim slučajevima. U vreme požara u kuli Grenfel ventilima nije moglo da se upravlja jer su bili prekriveni tokom obimnijeg pejzažnog uređenja. Naišli smo na dokaze da je uobičajen problem u industriji da ventili za izolovanje cevovoda postanu trajno nedostupni na taj način. Po našem mišljenju, to predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje i bezbednost i može imati značajne posledice. **Stoga preporučujemo** da svaki transporter gasa bude po zakonu obavezan da proverava dostupnost svakog takvog ventila na svom sistemu najmanje jednom u tri godine i da prijavi rezultate te inspekcije Izvršnom odboru za zdravlje i bezbednost, kao deo svog pregleda bezbednosti gasa.

Dotrajalost cevi

- 113.45** Jedan od naših veštaka, gospodin Rodni Hankoks, skrenuo nam je pažnju na opasnost koju predstavlja to što unutrašnji gasovod u nekim starijim zgradama nije obložen na mestima gde prolazi kroz zidove i podove, kako se zahteva Propisima o bezbednosti gasa iz 1972. godine. On smatra da bi trebalo preduzeti aktivniji pristup zameni kako bi se izbeglo ozbiljno curenje sa potencijalno katastrofalnim posledicama.¹³ Iako nismo u poziciji da damo formalnu preporuku u tom smislu, mislimo da Izvršni odbor za zdravlje i bezbednost i drugi relevantni organi treba da pažljivo razmotre njegov iskaz.

Pružaoци socijalnog stanovanja

- 113.46** U 4. i 5. delu izveštaja razgovarali smo o TMO-u, njegovom odnosu sa stanarima i njegovom upravljanju protivpožarnom bezbednošću u kuli Grenfel. Iznosimo brojne kritike na način na koji je ispunjavao svoje odgovornosti, uključujući one u vezi sa postupanjem po žalbama, otklanjanjem nedostataka identifikovanih u proceni rizika od požara, instaliranjem i održavanjem sistema protivpožarne zaštite i rutinske provere i održavanjem protivpožarnih vrata. Drugi odgovorni za upravljanje socijalnim stanovanjem treba da ih pažljivo razmotre i preduzmu odgovarajuće mere u skladu sa tim.
- 113.47** U drugim okolnostima, propusti te vrste bi nas verovatno naveli da damo niz preporuka usmerenih na to da se one isprave i ne ponove. Međutim, od požara, Parlament je doneo Zakon o socijalnom stanovanju (Uredba) 2023, koji omogućava regulatoru socijalnog stanovanja da igra aktivniju ulogu u uspostavljanju odgovarajućih standarda i obezbeđivanju njihovog ispunjavanja. Regulator takođe ima ovlašćenje da uspostavi standarde o kompetencijama i ponašanju onih koji su uključeni u pružanje usluga u vezi sa upravljanjem socijalnim stanovanjem i da zahteva od pružalaca socijalnog stanovanja da informacije stave na raspolaganje i stanarima i regulatoru. Zakon takođe usvaja bezbednost kao prioritet i nameće obavezu stanodavcima da istraže i poprave, u određenom roku od prijavljivanja, nedostatke koji mogu negativno uticati na zdravlje.
- 113.48** U tim okolnostima, ne smatramo potrebnim da dajemo dodatne preporuke u vezi sa problemima koje smo otkrili.

¹³ Pogledajte njegove izveštaje u {RHKS00000012/220} stavovi 468-469, {RHKS00000020/2-17} stavovi 1-45 i njegovo usmeno svedočenje u Hankoks {Dan161/181-204}.

Londonska vatrogasna brigada

- 113.49** Naše kritike na račun londonske vatrogasne brigade uglavnom su bile usmerene na njen propust da efikasno integriše kontrolnu sobu u organizaciju, njen propust da obezbedi adekvatnu obuku osoblju u kontrolnoj sobi za upravljanje pozivima za savete za preživljavanje požara i njen propust da primeni naučene lekcije od prethodnih incidenata. Na ovaj ili onaj način, sve su to kritike na račun organizacije i rukovođenja brigadom, koja po našem mišljenju treba da postane racionalnija i manje birokratska.
- 113.50** Iako je LFB najveća vatrogasna i spasilačka služba u zemlji i podložna je nizu zahteva koji nisu nametnuti sličnim službama, ona je imala tendenciju da usvoji izolovan pristup i nerado uči od drugih. Nema sumnje da bi neke od kritika koje smo uputili na račun LFB mogle biti upućene i drugim vatrogasnim i spasilačkim službama, ali u svakom slučaju mislimo da postoji prostor za sve vatrogasno-spasilačke službe da uče iz međusobnih iskustava i na taj način promovišu najbolju praksu u celini, bilo u vezi sa zapošljavanjem, obukom, organizacijom ili upravljanjem.

Vatrogasna-spasilačka škola

- 113.51** Iako Nacionalni savet vatrogasnih šefova obezbeđuje forum za diskusije i formulisanje politike, trenutno ne postoji centralno telo koje je opremljeno da obezbedi obrazovanje i obuku širom sveta prema nacionalno odobrenim standardima. Pozdravljamo ambiciju vlade da stvori nezavisnu vatrogasno-spasilačku školu, kao što je navedeno u beloj knjizi *Reformisanje naše vatrogasno-spasilačke službe*¹⁴, i **stoga preporučujemo** da vlada odmah uspostavi takvu školu sa dovoljno resursa za pružanje sledećih usluga na nacionalnom nivou:
- praktična obuka na svim nivoima kao dopuna onoj koju pružaju pojedinačne vatrogasno-spasilačke službe;
 - edukacija u vidu predavanja i seminara o različitim aspektima rada vatrogasno-spasilačkih službi u cilju razmene iskustava i promocije dobrih praksi;
 - istraživanje pitanja koja mogu uticati na rad vatrogasno-spasilačkih službi, uključujući velike požare;
 - razvoj opreme, politika i procedura prikladnih za obezbeđivanje efikasnosti vatrogasno-spasilačkih službi na nacionalnom nivou i bezbednost vatrogasaca i javnosti;
 - uspostavljanje i održavanje nacionalnih standarda menadžerskih kompetencija za više rukovodioce, uključujući rukovodioce kontrolne sobe, i pružanje obuke za upravljanje i redovno procenjivanje viših službenika na osnovu tih standarda.
- 113.52** Konstituisanje vatrogasno-spasilačke škole je stvar vlade u dogovoru sa Nacionalnim savetom vatrogasnih šefova i drugim zainteresovanim organima, i mogla bi se osnovati kao neprofitno preduzeće, nezavisno od vlade, sa odborom direktora iz različitih profila, od kojih značajan deo trenutno služi kao glavni izvršni vatrogasni oficiri ili viši oficiri sa značajnim iskustvom u gašenju požara. Odbor bi bio odgovoran za sveukupno upravljanje i rad škole.
- 113.53** Iako je na vladi da odluči o tome kako bi škola trebalo da bude ustrojena, **preporučujemo** da ona ima stalno osoblje u dovoljnom broju da upravlja svojim operacijama i razvija svoje funkcije kao odgovor na zahteve vatrogasnih i spasilačkih službi na nacionalnom nivou i zahteve odbora. Školi će biti potreban pristup stalnim objektima, uključujući objekte za praktičnu obuku i obrazovanje. Predviđamo da će veći deo obuke i edukacije sprovoditi i voditi vatrogasci sa odgovarajućim iskustvom koje je, kako nalažu okolnosti, stečeno u vatrogasnim i spasilačkim službama širom zemlje.

¹⁴ CP 670

Kontrolna soba

- 113.54** Kontrolna soba treba da bude u središtu svake vatrogasno-spasilačke službe i stoga treba da bude prepoznata kao ključni deo organizacije i potpuno integrisana u nju. Njeno osoblje mora biti obučeno da se nosi sa svim zahtevima koji se razumno mogu predvideti.
- 113.55** Zahtevi koji su nametnuti kontrolnoj sobi LFB-a usled požara u kuli Grenfel bili su veoma veliki, ali čak i s obzirom na to, njihov učinak nije ispunio razumna očekivanja. To je uglavnom bio rezultat neadekvatne obuke i nesprovođenja redovnih vežbi, što je samo po sebi rezultat lošeg upravljanja. Moglo bi se očekivati da će uspostavljanje vatrogasno-spasilačke škole doneti poboljšanja u svim tim oblastima uspostavljanjem standarda za obuku, obučavanjem viših službenika da efikasno obavljaju rukovodeće uloge i razmenom najboljih praksi. U međuvremenu, **preporučujemo** da Inspektorat policije i vatrogasne i spasilačke službe Njegovog Veličanstva („Inspektorat“) izvrši inspekciju LFB što je pre moguće kako bi procenio i prijavio:
- stepen u kojem je kontrolna soba sada integrisana u organizaciju;
 - efikasnost identifikovanja potreba za obukom osoblja kontrolne sobe, pružanja efikasne obuke i evidentiranja njenih ishoda;
 - efikasnost kontrolne sobe uopšte;
 - spособnost kontrolne sobe da obradi veliki broj istovremenih zahteva za savete i pomoć od ljudi direktno pogođenih požarima ili drugim vanrednim situacijama; i
 - kvalitet i efikasnost komunikacije između kontrolne sobe i komandira zaduženog za incident.

Komandir zadužen za incident

- 113.56** U poglavlju 72 mi smo kritikovali LFB metode, neposredno pre požara u kuli Grenfel, za procenu kompetentnosti onih za koje se očekuje da budu komandiri zaduženi za incident, posebno u ranim fazama reagovanja na požar u visokoj stambenoj zgradi. Već su preduzeti koraci da se odgovori na kritike koje je izneo predsedavajući u svom izveštaju 1. faze, ali kako bismo pružili sigurnosti onima koji žive u Londonu, **preporučujemo** da Inspektorat što je pre moguće izvrši inspekciju LFB kako bi ispitao i izvestio o postojećim metodama procene obuke komandira zaduženih za incidente na svim nivoima i njihovim stalnim kompetencijama, bilo putem procesa revalidacije ili na drugi način.

Operativno planiranje

- 113.57** U godinama pre požara u kuli Grenfel, LFB je dosledno propuštao da implementira efikasan sistem za prikupljanje, skladištenje i distribuciju informacija o operativnom riziku, posebno u vezi sa visokorizičnim, visokim stambenim zgradama. **Stoga preporučujemo** da Inspektorat, čim to bude razumno izvodljivo, izvrši inspekciju LFB kako bi ispitao i izvestio o metodama prikupljanja, čuvanja i distribucije informacija u skladu sa članom 7(2)(d) Zakona o vatrogasnim i spasilačkim službama iz 2004. posebno metode identifikacije visokorizičnih stambenih zgrada i prikupljanja, čuvanja i distribucije informacija koje se odnose na njih.

Sprovođenje promena

- 113.58** LFB je preduzeo korake za ispitivanje incidenata, prikupljanje relevantnih informacija, osnivanje odbora i komiteta koji će ih analizirati i sprovesti odgovarajuće promene u radnoj praksi. U većini slučajeva, međutim, proces je bio preterano birokratski i potkopavao svrhu zbog koje je uspostavljen. Kao rezultat toga, premalo dostupnih informacija je pretočeno u praktične rezultate. **Stoga preporučujemo** da LFB uspostavi efikasne stalne metode prikupljanja, razmatranja i efikasne primene lekcija naučenih iz prethodnih incidenata, istraživanja i istraga. Te metode treba da budu što jednostavnije, fleksibilnije i takve da obezbede da se sve odgovarajuće promene u praksi ili proceduri sprovedu brzo.

Komunikacija

- 113.59** U poglavlju 80 smo objasnili zašto postoji verovatnoća da će komunikacija putem radija biti negativno pogođena u određenim okruženjima, uključujući visoke zgrade izgrađene uglavnom od gustih ili reflektujućih materijala kao što su kamen, beton, cigla i čelik. Očigledno je, međutim, da upotreba suštinski bezbedne radio opreme male snage pogoršava problem zbog njenog ograničenijeg dometa prenosa. U mnogim situacijama gašenja požara opasnost od varnice iz radija da zapali zapaljive gasove veoma je mala. Jedan primer je požar u kuli Grenfel. Razumemo da su suštinski bezbedni radio uređaji koji mogu da rade sa većom snagom već dostupni. **Stoga preporučujemo** da vatrogasne i spasilačke službe koje nastavljaju da koriste radio-uređaje male snage unutar svojih aparata za disanje uzmu u obzir da ih ograniče samo na situacije u kojima postoji stvarni rizik od paljenja zapaljivih gasova i da generalno koriste radio-uređaje veće snage, posebno u visokim zgradama.
- 113.60** Postoje jaki dokazi da su digitalni radio aparati generalno efikasniji od analognih radija. **Stoga preporučujemo** da sve vatrogasne i spasilačke službe razmotre mogućnost da svim vatrogascima obezbede digitalne radio stanice.
- 113.61** Pošto su radio komunikacije inherentno nepouzdate u određenim okruženjima, **preporučujemo** da vatrogasci budu obučeni da na odgovarajući način reaguju na gubitak komunikacije i da razumeju kako da ih povrate.

Voda

- 113.62** U noći požara u kuli Grenfel, vatrogasci nisu mogli da razlikuju različite vrste hidranata. To je jasan pokazatelj potrebe za boljom obukom i **stoga preporučujemo** da se svim vatrogascima pruži osnovna obuka o strukturi i radu sistema vodosnabdevanja, uključujući različite vrste hidranata u upotrebi i njihove funkcije. Trebalo bi takođe pružiti obuku o efikasnim merama za povećanje protoka vode i pritiska kada je to potrebno.
- 113.63** Požar u kuli Grenfel postavio je neuobičajene zahteve za snabdevanje vodom, ali drugi veliki požari bi mogli da stvore slične zahteve u budućnosti. Ako je potrebno potražiti pomoć od zakonom propisanog vodoprivrednog preduzeća radi povećanja obima ili pritiska snabdevanja, vatrogasno-spasilačka služba treba da bude u mogućnosti da brzo i jasno komunicira sa njima. **Stoga preporučujemo** da sve vatrogasno-spasilačke službe uspostave i periodično revidiraju dogovoreni protokol sa zakonskim vodoprivrednim preduzećima u svojim oblastima kako bi omogućili efikasnu komunikaciju sa njima u vezi sa snabdevanjem vodom za potrebe gašenja požara.

- 113.64** U stavu 81.23 poglavlja 81 razmotrili smo Britanski standard 750:2002 koji se odnosi na koeficijent protoka vatrogasnih hidranata i primetili da standard ne navodi da li se cifra navedena u stavu 10.2 odnosi na jednostavan hidrant testiran u fabričkim uslovima ili na hidrant instaliran na cevovod neophodan za njegovo povezivanje na vodovodnu mrežu. Zabuna se lako može otkloniti malom izmenom i dopunom standarda. **Stoga preporučujemo** Britanskoj ustanovi za standarde da izmeni BS 750 kako bi sadržao opis okolnosti pod kojima će se meriti koeficijent protoka na koji se odnosi stav 10.2.

Raspoređivanje vatrogasaca

- 113.65** Kako rasporediti raspoložive vatrogasce mora da ostane odgovornost komandira zaduženog za incident, koji jedini može da proceni kako da najbolje iskoristi raspoložive resurse. Takođe shvatamo da se vatrogascima mora dozvoliti da po svom nahođenju na najbolji način sprovedu primljena uputstva. Međutim, svako ko pročita 9. deo izveštaja biće iznenađen koliko puta ekipe poslate na najviše spratove kula kao odgovor na pozive za pomoć nisu uspele da stignu do svojih odredišta jer su odlučile da pomognu ljudima na koje su naišle na stepenicama na svom putu ka višim spratovima. Ne možemo da procenimo da li bi u bilo kom od tih slučajeva mogli da spasu ljude na višim spratovima u zgradi da to nisu učinili, ali **preporučujemo** da Nacionalni savet vatrogasnih šefova razmotri da li, i ako jeste, u kojim okolnostima, treba odvratiti vatrogasce da samoinicijativno odstupe od dobijenih uputstava i da im se obezbedi odgovarajuća obuka o tome kako da reaguju u situaciji te vrste.

Odgovor i izvlačenje

- 113.66** Požar u kuli Grenfel stvorio je vanrednu situaciju neviđenih razmera koja je za posledicu imala izgubljene živote, uništenje brojnih domova i raseljavanje preko 800 ljudi koji su ostali bez domova i, u mnogim slučajevima, praktično posmatrano, beznadežno siromašni. Metode za reagovanje u civilnim vanrednim situacijama bile su ozbiljno testirane i u mnogim aspektima nisu bile tako dobre kako se očekivalo. U decembru 2022. vlada je objavila novi *Okvir reagovanja* i uspostavila ono što se opisuje kao novi strateški pristup reagovanju. Pozdravljamo te korake. Ipak, ostaju oblasti u kojima smatramo da treba uvesti dalja poboljšanja.

Zakon o civilnim nepredviđenim situacijama iz 2004. godine

- 113.67** Ovlašćenja vlade u odeljcima 5 i 7 Zakona da interveniše kao odgovor na hitne slučajeve dalekosežna su, ali joj ne omogućavaju da interveniše brzo ili odlučno kada odgovorno lice 1. kategorije ne uspe da odgovori na izazov. **Stoga preporučujemo** da se Zakon revidira i da se razmotri davanje ovlašćenja imenovanom Državnom sekretaru da obavlja funkcije umesto odgovornog lica 1. kategorije u ograničenom vremenskom periodu.
- 113.68** Odgovor lokalnih volonterskih organizacija na katastrofu pokazao je njihov kapacitet da deluju kao važni partneri u reagovanju na vanredne situacije. Pravilo 23 Zakona o civilnim nepredviđenim situacijama iz 2004. godine (planiranje u slučaju nepredviđenih situacija) i Propisi iz 2005. godine zahtevaju od odgovornog lica 1. kategorije da vodi računa o aktivnostima relevantnih volonterskih organizacija kada pravi svoje planove. **Stoga preporučujemo** da se uredba izmeni kako bi se od odgovornih lica 1. kategorije zahtevalo da uspostave i održavaju partnerstvo sa volonterskim, verskim i organizacijama zajednice, u oblastima u kojima su odgovorni za pripremu i reagovanje na vanredne situacije.

Smernice

- 113.69** Trenutne smernice o pripremi za vanredne situacije sadržana su u nekoliko dokumenata, od kojih su svi nepotrebno dugi i u nekim aspektima zastareli. **Preporučujemo** da se smernice revidiraju, skrate i objedine u jednom dokumentu koji stavlja veći naglasak na potrebu da oni koji predvode odgovor uzmu u obzir zahteve za izvlačenje, potrebu da se identifikuju ugroženi ljudi, važnost prepoznavanja i osiguravanja saradnje sa volonterskim, verskim i grupama zajednice, i da to bude u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti iz 2010. godine. **Takođe preporučujemo** da se poštovanje humanitarnih razloga izričito prizna tako što će to postati deveti princip efikasnog odgovora i izvlačenja.

Zlatni programi lokalne samouprave Londona

- 113.70** Iako je svaka londonska opština zasebno odgovorno lice 1. kategorije, postoje metode promovisanja reagovanja u celom glavnom gradu, posebno kroz zlatne programe lokalne samouprave Londona. Događaji su, međutim, pokazali da postoji potreba za jasnijim razumevanjem prirode Londonskih zlatnih programa, posebno u situacijama u kojima je pogođena jedna opština. **Stoga preporučujemo** da se uputstva o funkcionisanju tih programa revidiraju i da se postojeći i novoimenovani izvršni direktori redovno obučavaju kako bi se osiguralo da su upoznati sa njihovim principima.

Lokalni forumi o reagovanju

- 113.71** Naše istrage su otkrile nesposobnost Londonskog foruma za reagovanje da prati kvalitet planiranja, obuke i pripreme svojih članova za reagovanje u vanrednim situacijama. Ni *Minimalni standardi za London*, koji su važili u to vreme, niti njihova zamena, *Standardi reagovanja za London*, nisu pružili lokalnom forumu za reagovanje bilo kakvo sredstvo da obezbedi usklađenost sa standardima koje su propisali. Primećujemo da je vlada u okviru *Okvira reagovanja* prepoznala potrebu za jačanjem lokalnih foruma za reagovanje. **Stoga preporučujemo** da lokalni forumi za reagovanje usvoje nacionalne standarde kako bi osigurali efikasnu obuku, pripremu i planiranje za vanredne situacije i usvoje nezavisne šeme revizije da bi identifikovali nedostatke i osigurali usklađenost. **Takođe preporučujemo** da se uvede mehanizam za nezavisnu verifikaciju učestalosti i kvaliteta obuke koju pružaju lokalne vlasti i druga odgovorna lica 1. kategorije.

Lokalne vlasti

- 113.72** Propust Kraljevske opštine Kensington i Čelsi (RBKC) da zadovolji osnovne potrebe raseljenih u danima neposredno nakon požara pokazao je potrebu lokalnih vlasti da imaju delotvorne planove za pružanje humanitarne pomoći. Takođe je naglašena potreba da te planove podrži kvalifikovani oficir za vezu za humanitarnu pomoć (HALO) i da postoji redovna praksa u njihovom sprovođenju. Postoji potreba za sve one koji treba da reaguju u vanrednim situacijama da uče iz iskustava drugih i da promovišu najbolju praksu.
- 113.73** RBKC nije bio u mogućnosti da pruži efikasan odgovor na vanrednu situaciju jer nije napravio adekvatne planove za popunjavanje centra za komunikaciju u vanrednoj situaciji, nije obezbedio adekvatnu humanitarnu pomoć, uključujući obezbeđivanje smeštaja i finansijsku podršku, nije imao mogućnost da vodi tačnu evidenciju o onima kojima je bila potrebna pomoć, a nije imao ni efikasan sistem komunikacije sa javnošću. Svi ovi propusti bi u budućnosti mogli i trebalo da budu izbegnuti kombinacijom mera, ali u osnovi svih njih je potreba da osoblje lokalnih vlasti tretira reagovanje i spremnost za vanredne situacije kao suštinski deo svojih odgovornosti. **Stoga preporučujemo** da lokalne vlasti obuče sve svoje zaposlene, uključujući i izvršne direktore, da reagovanje smatraju sastavnim delom svojih odgovornosti.

- 113.74** RBKC nije imao efikasna sredstva za prikupljanje i evidentiranje informacija o onima koji su raseljeni iz kule i okolnih zgrada, uključujući i one koji su nestali. Prikupljanje pouzdanih informacija te vrste je teško i izazovi sa kojima će se verovatno suočiti lokalni organi koji su odgovorna lica 1. kategorije razlikovaće se u zavisnosti od prirode vanredne situacije. **Preporučujemo** svim lokalnim vlastima da osmisle metode za pribavljanje i evidentiranje informacija te vrste, ako je moguće u elektronskom obliku, i da vežbaju njihovo korišćenje u različitim okolnostima.
- 113.75** Svaka lokalna vlast će verovatno imati poteškoća u pronalaženju privremenog smeštaja za veoma veliki broj raseljenih lica, ali treba prepoznati potrebu za tim i izraditi planove za vanredne situacije. **Preporučujemo** svim lokalnim vlastima da naprave takve planove koji su razumno izvodljivi kako bi se omogućilo da u kratkom roku smeste ljude u privremeni smeštaj na način koji zadovoljava njihove lične, verske i kulturne potrebe. Takvi planovi bi, koliko je to moguće, trebalo da uključuju lokalne pružaoce socijalnog stanovanja.
- 113.76** Efikasna humanitarna pomoć je od vitalnog značaja kako bi se osiguralo da se prema onima koji su najviše pogođeni vanrednom situacijom postupa sa dostojanstvom i poštovanjem i da ne pretrpe dodatnu traumu kao rezultat nemogućnosti da preuzmu kontrolu nad svojom situacijom. U slučaju odgovora na požar u kuli Grenfel, tri stvari su izazvale posebno negodovanje: okolnosti u vezi sa nekim od privremenih smeštaja, poteškoće u dobijanju finansijske podrške u danima neposredno nakon požara i havarije u pružanju podrške za koju su bili zaduženi ključni radnici. Probleme koji proizilaze iz obezbeđivanja odgovarajućeg privremenog smeštaja mogu biti teški za rešavanje, ali bi druge pritužbe trebalo izbeći pažljivim planiranjem. **Preporučujemo** da sve lokalne vlasti uključe u svoje planove za vanredne situacije planove za pružanje hitne finansijske pomoći ljudima pogođenim vanrednom situacijom. **Takođe preporučujemo** da, kao deo svog planiranja za vanredne situacije, lokalne vlasti detaljno razmotre dostupnost ključnih radnika i ulogu koja se od njih očekuje da bi se mogli napraviti odgovarajući planovi za nepredviđene situacije i da bi se obezbedio, koliko je to moguće, kontinuitet podrške.
- 113.77** Jedan važan aspekt humanitarne pomoći koji je izostao nakon požara u kuli Grenfel bila je redovna komunikacija između onih koji pružaju pomoć i onih kojima je pomoć potrebna. Na primer, previše ljudi kojima je nađen privremeni smeštaj smatralo je da su tada ostavljeni sami, ne znajući koliko dugo se očekuje da ostanu i pod kojim uslovima i bez mogućnosti da se ikome obrate da bi dobili tu informaciju. To je stvaralo osećaj izolovanosti i nemoći. **Preporučujemo** da, kao deo svog planiranja za vanredne situacije, lokalne vlasti naprave delotvorne planove za neprekidnu komunikaciju sa onima kojima je potrebna pomoć, koristeći najprikladniju tehnologiju i grupu jezika koji se koriste u toj oblasti.
- 113.78** Takođe je važno ne izgubiti iz vida one koji, iako nisu fizički pogođeni vanrednom situacijom, mogu biti zabrinuti za bezbednost prijatelja ili rodbine koji su njom pogođeni. Opet, efikasna komunikacija je neophodna. **Preporučujemo** da sve lokalne vlasti uključe u svoje planove za reagovanje na hitne slučajeve programe za pružanje informacija javnosti pomoću bilo koje kombinacije savremenih metoda komunikacije koja će verovatno biti najefikasnija u oblastima za koje su oni odgovorni. Ubuduće, da bi se izbegla zabuna, uzaludan trud i frustracija, **takođe preporučujemo** da ono što je policija u prošlosti nazivala „biroom za žrtve“ bude opisano na način koji jasno stavlja do znanja da ne pruža informacije javnosti o ljudima pogođenim vanrednom situacijom.

Ugroženi ljudi

- 113.79** Naše preporuke zaključujemo osvrćući se na 1. fazu. U izveštaju 1. faze, predsedavajući je preporučio da se od vlasnika i upravnika svake višespratnice po zakonu zahteva da izrade lične planove za hitnu evakuaciju (PEEP) za sve stanare čija sposobnost da se samostalno evakuišu iz zgrade može biti ugrožena (kao što su osobe sa smanjenom pokretljivošću ili oštećenom kognicijom)¹⁵ i da uključe ažurirane informacije o njima i povezanim PEEP-ovima u kutiju sa informacijama o prostorijama zgrade.¹⁶
- 113.80** Razmatranja koja su ga navela da dâ te preporuke navela su nas da u 2. fazi istražimo zašto je LGA vodič savetovao stanodavce i odgovorna lica da je obično nerealno planirati evakuaciju i pomoć u slučaju požara kojim su pogođeni invalidni i ugroženi stanari koji žive u stambenim blokovima za lica sa opštim potrebama, kao što je kula Grenfel.¹⁷ To je dovelo do toga da smo uputili niz kritika na račun vlade i preporučili da se preispitaju saveti iz LGA vodiča.¹⁸
- 113.81** Pored toga, dodatni dokazi koje smo dobili tokom 2. faze potvrdili su naš stav da lice odgovorno za stambenu zgradu za lica sa opštim potrebama treba da prikupi dovoljno informacija o ugroženim stanarima kako bi se omogućilo preduzimanje odgovarajućih mera da se pomogne njihova evakuacija u slučaj požara.¹⁹ Veliki deo dokaza koji se odnose na pojedinačne smrtne slučajeve i koji su izneti u 9. delu naglašavaju važnost mogućnosti da se vatrogasnoj i spasilačkoj službi pruže pouzdane informacije o ugroženosti onih koji treba da budu spaseni.
- 113.82** **Stoga preporučujemo** da se dodatno razmotre preporuke date u izveštaju 1. faze u svetlu naših nalaza u ovom izveštaju.
- 113.83** **Takođe preporučujemo** da se ponovo razmotri savet iz stava 79.11 LGA vodiča.

¹⁵ Izveštaj 1. faze, tom IV, stav 33.22(e).

¹⁶ Izveštaj 1. faze, tom IV, stav 33.22(f).

¹⁷ Videti 2. deo, poglavlje 14, stav 14.2.

¹⁸ Videti 2. deo, poglavlje 14, a posebno stav 14.17.

¹⁹ 5. deo, poglavlje 46, stav 46.90.

ISBN 978-1-5286-5080-9